

*Metropolita Rastislav posvätil novovybudovaný chrám
sv. proroka Eliáša vo Vyšnej Olšave*

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

ЗАПОВІТ
св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVIII/2022 ISSN 0139-9012

11/2022

*Chirotonia za diakona brata Viliama Fencika
v katedrálom chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach*

*Oslavy sviatku sv. Václava, kniežata českého,
v chráme sv. Nikolaja Divotvorcu v Koteľníkách pri Zastupiteľstve
Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve*

*Metropolita Rastislav slúžil sv. Liturgiu pri príležitosti otvorenia
nového akademického roka v Kaplnke sv. Jána Teológa v PKS v Prešove*

*Oslavy chrámového sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky
v Uličskom Krivom*

*Arcibiskup Juraj posvätil kaplnku sv. Stanislava (Nasadila)
a sv. Irineja (Čiriča) v Pastoračnom centre v Košiciach*

Slovo na nedeľu o rozsievачovi

21. nedeľa po Zostúpení Svätého Ducha na apoštolov nám predkladá podobenstvo nášho Spasiteľa o rozsievачovi a rozličnej pôde (Lk 8, 5-15). Christos tu prirovnáva typy pôdy k ľudskému srdcu. Naše srdcia môžu byť tvrdé, suché, zarastené burinou a trnám alebo naopak, môžu byť kypré a vhodné pre siatie semena – Božieho slova. Z tohto čítania vyplýva, že **nie všetci ľudia majú rovnaké srdcia**. To znamená, že prežívanie, spôsob a cieľ nášho konania je rôznorodý. To, že náš Mesiáš pripodobňuje srdce k pôde, sa nedeje len tak. Je to kvôli tomu, že tak ako roľník má možnosť sa o zeminu starať a pripravovať ju na to, aby sa na nej urodilo mnoho plodov, tak aj človek má tu možnosť pripraviť svoje srdce na prijatie Božieho slova. Do istej miery môžeme stav svojho srdca ovplyvniť my sami, no ostatné je na Bohu, ktorý cez modlitby nás ľudí premieňa srdce z kameňa na srdce živé. Môžeme povedať, že **premena srdca je hlavná úloha každého kresťana**. O tom je duchovný život. Na toto máme sústrediť všetky svoje sily. Je hrozné, keď kresťan nežije duchovne, no ešte horšie je, keď sa o to ani nesnaží. To je najväčšia katastrofa.

Sv. otcovia hovoria, že takému človeku nepomôže, ani keby sa za neho modlili všetci svätí. Žiadny svätý stavec mu nemôže pomôcť. Dokonca ani sv. Tajiny. Nič nepomôže tomu, kto sa nesnaží naplniť svojím životom sv. Evanjelium, kto zo svojho srdca neurobí úrodnú pôdu.

Zamyslíme sa, drahí bratia i sestry, nad tým, či poznáme svoju dušu. V akom je stave? Je schopná prijať Božie slovo? Je schopná prijať Christa? Je naša pôda kvalitná a môžu v nej vyrásť mnohé plody? Keď sa cítíme v tomto smere chudobní, neupadajme do zúfalstva. Pozberajme všetky svoje sily a snažme sa. Prosme Boha o pomoc. Modlime sa k Nemu a spoločne v spolupráci s Ním obrábajme svoju dušu. Nech Božie slovo, ktoré počujeme na každej sv. Liturgii, padá na úrodnú pôdu, do čistých srdc.

Prajem nám všetkým, aby sme sa raz mohli stotožniť so slovami apoštola Pavla: „**A nežijem už ja, ale žije vo mne Christos**“ (Gal 2, 20).

Jerej Viktor Čabiňak

Slovo o boháčovi a Lazárovi

Drahí bratia a sestry!

V nedeľnom Evanjeliu podľa Lukáša (Lk 16, 19-31) je čítané podobenstvo o boháčovi a Lazárovi. Táto krátka správa o živote a smrti dvoch rôznych ľudí si zaslúži z našej strany veľkú pozornosť.

Svätý Ján Zlatoústý hovorí: **„Tento príbeh treba podrobne rozobrať, aby sme sa ako námorníci, ktorí naberali skúsenosti od svojich predchodcov, naučili vyhýbať skrytým skalám, a tak predišli stroskotaniu lode.“** Aj my, aby sme na jednej strane vidiac, akým trestom trpel boháč, sa včas pokajali a na druhej strane hľadiac na Lazára, aby sme ešte ochotnejšie a trepezlivo kráčali cestou života, veľakrát uprostred rôznych ťažkostí, ktoré nás môžu postihnúť.

Pred nami stoja dvaja ľudia, medzi ktorými je obrovská nielen sociálna, no o čo horšie, aj duchovná priepasť. Jeden žil v blahobyte a bohatstve. Ako hovorí Evanjelium, **„obliekal sa do purpuru a jemného plátna“** (v. 19). A druhý ležal v chrástach pri jeho bráne a chcel sa aspoň trochu nasýtiť od omrvíniok, ktoré padali z boháčovho stola.

Je zaujímavé, že chudobný má v tomto podobenstve meno. Volá sa Lazár a boháč je bezmenný. Dnes nahlas znejú mená najbohatších ľudí na svete. No pre Boha nie je bohatstvo úspechom. Bohatstvo nevydeľuje človeka uprostred ľudí v očiach Božích, keďže aj ono je dané samotným Bohom.

Nech je človek akokoľvek hrdý na svoj úspech, toto všetko mu je dané od Boha. Zdravie, rozum, talent - bez toho by bohatý človek nemohol dosiahnuť požadovaný výsledok, ale to všetko nie je jeho zásluha, ale dar od Boha. Dar, ktorý musí človek použiť na získanie duchovného ovocia, podľa ktorého bude Bohom odmenený a zapísaný v Knihe života. Ale boháč z Evanjelia, ako hovorí svätý Ján Zlatoústý, **„je neplodný, preto je bez mena.“** Boh chce byť vo vzťahu s každým človekom, ale ak neprejavujeme snahu a pokáním nevytvárame spoločenstvo s Bohom, Boh takého človeka nepozná.

A teraz obaja títo ľudia zomierajú. Lazára anjeli preniesli do Abrahámovho lona a boháč jednoducho zomrel a bol pochovaný. Na tieto slová Evanjelia svätý Nikolaj Srbský hovorí: **„Človek si pamätá veľa vecí, ale jedno si nemôže zapamätať, že prichádza na tento svet bez majetku a bez majetku ho aj opúšťa.“**

Dnešné evanjeliové podobenstvo odhaľuje aj prebývanie duší po telesnej smrti. Bohatý muž, trpiaci pekelnými mukami, žiada Abraháma, aby poslal Lazára, aby mu aspoň trochu odľahčil jeho utrpenie. Ale Abrahám odpovedá, že to nie je možné.

Týmito slovami nám Christos ukazuje, že v živote každého človeka príde chvíľa, keď už nebude možné nič napraviť. Takto o tom hovorí starec Pajsij Svätohorec: „**Ak si teraz nebudeme pamätať svoje hriechy a nebudeme sa z nich kajať, uvidíme ich neskôr pred našimi očami v celej jasnosti a nahote, a potom budeme len márne a zbytočne plakať.**“ Preto stále hovoril, aby sme tu na Zemi smútili a plakali nad svojimi hriechmi.

Priepasť, ktorú si človek svojím životom vytvoril voči blížnym a Bohu v pozemskom živote, zostáva nemennou aj v živote budúcom. V tomto živote je akákoľvek priepasť zdolatelná námahou, je čas na pokánie, ale potom to už nebude možné.

Drahí bratia a sestry! Lazára do lona Abrahámovho neprivedla chudoba a choroby, ani boháča neodsúdilo bohatstvo. Ale práve pokora a viera priviedla Lazára do raja. Pretože ani raz nereptal na Boha, no naopak, pokorne Mu dôveroval. Ako hovorí svätý Ján Zlatoústý, „**pozerajme a berme si príklad z Lazára, aby sme viedli svoj život kormidlom trpezlivosti, a tak dosiahli ten istý prístav.**“

Strášnym omylom a vinou boháča však bolo, že majúc také veľké bohatstvo, nezbadať Lazára, ktorý ležal pri bráne jeho domu. Nenašiel si čas zastaviť sa a poctiť Lazára svojou pozornosťou, poskytnúť mu čo i len najmenšiu pomoc, ktorá by zmiernila jeho utrpenie.

Drahí bratia a sestry, preto pozrime sa, ako hovorí svätý Ján Zlatoústý, na Lazára, aby sme sa dostali do toho istého nebeského prístavu ako on. Amiň!

Jerej Milan Petrisko

S akými ľuďmi sa máme stretávať

„Kto sa dotkne smoly, zašpiní sa, a kto sa stýka s pyšným, stane sa mu podobný.“ (Sir 13, 1)
Zbližiť sa s zhršiacimi je možné len vtedy, aby sme ich povzbudili k pokániu, ak sa to nejakým spôsobom dá urobiť bez hriechu. (Sv. Vasiľ Velký)

Kto vyhľadáva spoločnosť zlých, ten dostatočne poukazuje na vlastnú zlosť. (Blažený Augustín)

Nestýkaj sa s tým, na kom vidíš, že sa mu vyhýbajú dobrí. (Sv. Níl Sinajský)

Slovo na 23. nedeľu po Päťdesiatnici: Uzdravenie posadnutého mnohými démonmi (Lk 8, 26-39)

Udalosť Lukášovho Evanjelia 23. nedele po Päťdesiatnici nám zaiste čosi pripomína. Spomeňme si na Matúšovo Evanjelium 5. nedele po Päťdesiatnici (Mt 8, 28-9, 1), ktoré hovorí o vyhnaní démonov z dvoch posadnutých v gadarskom kraji. Lukášovo Evanjelium je prakticky identické, až na to, že tu ide o uzdravenie len jednej osoby. V pravoslávnom preklade je Evanjelium upravené tak, že sa opäť spomína gadarský kraj. V katolíckych prekladoch je táto udalosť spomínaná u Lukáša ako gergezský kraj, Marek (5,1) hovorí o gerazskom kraji, kým Matúš (8,28) hovorí o tej istej udalosti v gadarskom kraji. Nedajme sa pomýliť - ide totiž o ten istý kraj, len jednotliví evanjelisti ho pomenúvajú rôzne. V tejto oblasti sa totiž nachádzali 3 mestá, obývané väčšinou pohanmi: Gadara, Geraza a Gergeza a tak jednotliví evanjelisti ich nazvali podľa toho-ktorého mesta, no kraj je ten istý! Aby pri čítaní jednotlivých Evanjelií pravoslávni veriaci nezneisteli týmito rozdielmi, bolo prekladateľskou komisiou rozhodnuté, že tento kraj bude nazývaný jednotne - gadarský kraj. Prvýkrát takéto zjednotenie urobil už veľký biblický vedec a jeden z prvých veľkých teológov Origenes vo svojom diele Tetrapla, v ktorom porovnával paralelne všetky Evanjeliá. Došť na tom, že to bol pohanský kraj. Práve tým je umožnené, že tu vo Svätej zemi chovali svine, ktoré judaizmus považoval za nečisté zvieratá.

Rozprávanie nám uvádza na scénu istého posadnutého (posadnutých) démonom. Opis jeho stavu v dnešnom lekárskom ponímaní zodpovedá príznakom zúrivého šialenstva, vtedy neliečiteľného. Nahromadili sa tu negatívne prvky: pohanský kraj, svine, démoni, hroby (v ktorých ten chudák býval), púste miesta, čo predstavuje znamenie chaosu a zničenia. Christos tu víťazí nad týmto zlom vo všetkých jeho formách. Dokonca po tom, čo chorého opustia démoni, sa tento uzdravený nakoniec aj obrátil a vo svojom kraji sa stáva svedkom Isusovho Evanjelia aj napriek tomu, že nemohol byť (z pochopiteľných dôvodov) riadnym priamym učeníkom Christa. Ale vydával svedectvo v prostredí, ktoré vo svojej podstate sa správalo ako nepriateľské natoľko, že Christa odtiaľ vykázali a Isus z neho následne odchádza. No tu nejdeme špekulovať nad lekárske príznakmi prípadného ochorenia! Čo nám chce dnešné Evanjelium povedať? Sám Christos nás chce upozorniť na existenciu zlého ducha, ktorý je až príliš reálny najmä v dnešných bezbožných časoch. Diabliovi totiž veľmi vyhovuje, že si dnes z neho nerobíme príliš "ťažkú hlavu" a odsúvame ho do sveta fantázie a rozprávok, ako prihlúpleho čerta, ktorý sa dá prefíkaným Jánom oklamať. Práve dnes reálne pôsobiaci démon z toho ťaží a jeho metódy sú neustále prefíkanejšie

a rafinovanejšie. Maskuje sa za modernosť doby, za to, že sa treba prispôbovať okoliu, životu v dnešnej spoločnosti, kde nahota, smilstvo, pornografia, drogy, lúpeže, mučenia a vraždy, ba aj sadistické a pedofilné články a fotografie na nás neustále vytrčajú a pôsobia z televízie, filmov, pornografických časopisov, aj bežnej tlače a novín, ba dokonca teraz už aj takzvaných "mládežníckych" časopisov ako Bravo girl a spol.

Hriech je v dnešnej spoločnosti tak udomácnенý, zakorenенý a bežný, že ho už ani nevnímame ako ovocie pôsobenia zlého ducha. Svätí otcovia Cirkvi dokonca hovoria o tom, že najvydarenejšou lžou diavla je, že presvedčil ľudstvo, že neexistuje, že je len vymyslený. Maximálne nám teraz slúži ako strašidlo v predvianočnom období, sprevádzajúce sv. Mikuláša na postrašenie neposlušných detí. Ale diabol a jeho ovocie - teda hriech je až príliš skutočný, strašne reálny. Intenzívne na nás kresťanov útočí zo všetkých možných strán. Bojme sa ho vo svojom živote, naozaj sa obávajme jeho pôsobenia, vnímajme ho ako reálne nebezpečenstvo našej spásy. Uvedomme si, ako nám hriech pomaly a zákerne rozleptáva našu dušu. Prichádzajme veľmi často k svätej Tajine zmierenia, nenechávajme, aby sa v nás postupne hromadili kopy hriechov, ktoré pomaly, pomaly menia naše vnútro a odťahujú nás od Boha, od chrámu, od Eucharistie, od Cirkvi.

Tam, kde je pravidelná svätá spoveď a sväté prijímanie, tam diabol nemá miesto, tam je bezmocný. Ak mám vo svojej duši Christa, ktorého pravidelne prijímam do svojho vnútra, kde tam môže byť diabol?! Nebudme ľahostajní voči súčasnému modernému "malomocenstvu" hriechu, voči tej najstrašnejšej "rakovine", ktorá nás pripravuje o spásu, o Božie kráľovstvo, o večnosť aj o časné Božie požehnanie v našom živote. Už v zárodku tejto choroby duše hneď bežme ku Christovi, padnime na kolená v spovedi a vyznajme svoj hriech. Nenechajme sa mu zakoreniť v duši! Tak ako antibiotiká pri ťažkých infekciách majú najlepši účinok, ak sa začnú užívať včas - na začiatku ochorenia a nie až vtedy, keď infekcia prepukne celou silou a vyvolá dokonca sepsu organizmu, tak je to aj s liekom - pokáním na chorú dušu. Naš Lekár Christos nás isto vylieči, len musíme prísť do Jeho "ambulancie" - do Božieho chrámu a povedať mu celú "anamnézu" nášho ochorenia. Nič neprikrášľovať, nezavádzať Lekára. On síce o všetkom vie, ale zatajený hriech nie je odpustený, ostáva hlodať v duši, postupne sa rozšíri a spôsobí jej skazu. Ak sa budeme snažiť spolupracovať s Lekárom na liečbe našej choroby, dožijeme sa vyliečenia. Zažijeme radosť z odpustenia a očistenia, ako aj potrebného pokoja svojho vnútra, ale súčasne aj znova získame nadšenie pre vieru v milosť a lásku nášho nebeského Otca!

-SHB-

ANJEL - OCHRANCA V ŽIVOTE KREŠŤANA (K sviatku archanjela Michala a ostatných anjelov)

Každý jeden kresťan, ktorý sa podľa svojich síl snaží viesť vo vlastnom živote nejaký ten duchovný zápas, si môže neraz pri pohľade na beh udalostí vo svete povedať to, čo máme zachytené aj vo Svätom Písme, a síce, že „...celý svet je v moci Zlého“ (1Jn 5, 19b). Apoštol Pavol nám o tomto zápase hovorí nasledovne: „**Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcam tohto temného sveta a nadzemským duchom zla**“ (Ef 6, 12). V Biblii však sú aj iné verše, ktoré nás presvedčajú o tom, že ako vojaci Christovej armády máme byť pripravení na boj, ale je to boj so šťastným koncom, keďže sa nachádzame vo víťaznom tíme: „**Boží Syn sa zjavil, aby maril diablove skutky**“ (1Jn 3, 8b). Preto nebudme vystrašení, ani skleslí, či zúfalí, veď vieme, že Christos nás v tomto zápase nenecháva osamotených, keďže po Jeho vznesení sa na Nebo v Jeho službe na Zemi pokračuje Jeho armáda, ktorou je Cirkev. Istý kňaz sa raz na túto tému svojim veriacim vyjadril jednoducho: „Svätý Duch, ktorý prebýva v Cirkvi, sa píše s veľkým „D“, kým diabol a jeho démoni sú duchovia s malým „d“. Tak, kto je silnejší? Duch s veľkým „D“, či duchovia s malým „d“?“

Keď nás Boh rodí pre duchovný život skrze kúpeľ znovuzrodenia, keď sa rodíme z vody a z Ducha, vtedy nás činí rozumnými ovečkami svojho stáda a vovádza nás do ohrady Cirkvi, aby nás chránil pred démonmi – zúrivými vlkmi a nepriateľmi našej spásy. Svätá tajina Krstu sa pre nás stáva vstupnou bránou do Božieho Kráľovstva na Zemi, v ktorého priestore nás obklopujú služobní duchovia, ktorých nazývame anjeli.

Nepokrstený človek sa nachádza pod vládou padlých duchov – démonov. To je dôvod, prečo Cirkev skrze vysvätených služobníkov číta pri krste modlitby exorcizmov, vyžaduje zrieknutie sa diabla, všetkých jeho skutkov, anjelov, pýchy a služby jemu; prečo pri posvätení vody prosí: „...**Nech od nás odstupia všetky vzdušné a neviditeľné príznaky. A nech sa neskryje v tejto vode temný démon, ani nech nezostúpi spolu s kresťaným zlý duch, ktorý zatemňuje myšlienky a spôsobuje zmätok v myslí**“ (pozri Trebník).

Pri tejto tajine dostávame od Boha ako pomocníka a spolubojovníka anjela – ochranca, ktorý prebýva s nami neustále, za predpokladu, že ho my sami od seba neodháňame svojimi hriechnymi skutkami, ako hovorí aj sv. Vasil' Veľký: „**Hriech od nás odháňa anjela – ochranca rovnako, ako dym rozháňa včely.**“ Kánon anjelovi – ochrancovi nám upresňuje, že tento anjel nám je darovaný od svätého krstu až na veky (7. pieseň a modlitba kánona). Sprevádza každého kresťana nielen do smrti, ale aj po nej, na ceste do záhrobného života: „**V hrozný čas mojej smrti sa neodlučuj odo mňa, môj dobrý ochranca, ... keď budem**

mať prejsť vzdušnými colnicami.“ (Z akafistu anjelovi – ochrancovi.) Na veľkom Súde bude tento anjel obhajovať svojho chránenca pred Christom a prosiť za odpustenie jeho hriechov, po získaní ktorého sa stane jeho nerozlúčným druhom aj vo večnosti.

Na základe duchovnej prirodzenosti môžeme anjelov považovať za našich blízkych a príbuzných. Z Božej prozreteľnosti majú úlohu živo a činne sa podieľať na našej spásе. Nielen vtedy, keď si to želáme, no neustále pri nás neviditeľne zotrávajú, pričom nás vedú k spásе. Tajomne nás navádzajú na to, čo je dobré a užitočné. Nielenže prinášajú naše modlitby k Bohu, ale sú pred Ním našimi zástancami a chránia nás pred viditeľnými i neviditeľnými nepriateľmi. Preto nás Pravoslávna cirkev učí ctíť si ich ako našich najbližších duchovných sprievodcov i ochrancov a obracať sa k nim v našej každodennej modlitbe. Podebatujte si so svojím anjelom! Nikdy neviete, kedy sa vám jeho pomoc zide.

Môj svätý anjel ochranca, pros Boha za mňa!

Jerej Peter Dobrik

RADA

Keď vás o to neprosia, nikdy nikomu nič nerobte, nehovorte, ani neradte. A keď vás aj prosia, tak treba radiť, či robiť až po dôkladnom objasnení vecí a s ohľadom na prosiaceho (znamená to prosiaceho dobre spoznať).

Všetci by mali svoj jazyk držať za dvomi plotmi, ľahšie sa potom žije. Neberte na seba úlohu učiteľa, považujte sa za brata a sestru a nie učiteľa. Radte až vtedy, keď vás o to poprosia, a neradte svoje, ale to, čo hovoria svätí otcovia. Ináč si veľmi uškodíte, a ani druhým neosožite.

Čo sa týka toho, keď účastník rozhovoru niečo nesprávne chápe, je dobré niečo povedať alebo nie? Ak sú jeho názory v rozpore so Svätým Písmom alebo Tradíciou, s láskou sa ho môžete pokúsiť opraviť kladením otázok, a ako študujúci to s ním spoločne rozobrať. Avšak, ak bude aj naďalej trvať na svojom, tak mu nevzdorujte.

(Igumen Nikon Vorobjov)

24. nedeľa po Päťdesiatnici (Lk 8,41-56 - o Jairovi)

Drahí bratia a sestry!

V túto nedeľu zo Svätého Písma sa odкрýva pred nami mnohými známy príbeh. Predstavenému synagógy Jairovi dcéra je blízko smrti, preto sa otec rozhodol, že pôjde a vyhladá Nazaretského, o ktorom už mnoho počul, aby Ho poprosil o uzdravenie jeho dcéry.

Pri tejto udalosti však sa stala ešte jedna zázračná vec. Totiž, keď Christos šiel do domu Jaira, po ceste jedna žena, ktorá mala krvotok, nabrala smelosť a v dôsledku svojej viery prekonala všetky svoje pochybnosti a strach. Prekročila etické pravidlá svojej doby a dotkla sa lemu rúcha Christa. Keď sa potom situácia vyjasnila, že kto a prečo sa dotkol Christa a tiež že sa stal známym pre všetkých výsledok tohto dotyku, duše ľudí sa naplnili veľkou radosťou a vďakou Bohu.

Hľa, dotyk viery. Veď sami apoštoli sa čudovali otázke: Kto sa ma dotkol? No veď „**zástupy sa tísnu a tlačia Ťa**“ – hovoril Peter a tí, čo boli s Ním. Považovali túto otázku za nemiestnu, veď toľko je tu ľudí, každý každého sa dotýka. No tento dotyk nebol dotyk zvedavosti, ani zmätenej pochybovačnosti, ale vyvierať z hlbokkej viery, že sa dotýka Toho, kto môže všetko. Jedine tak sa mohlo stať, že táto žena za svoju smelosť a odhodlanie počula: „**Tvoja viera Ťa uzdravila**“. Žena, ktorou pre svoj stav spoločnosť opovrhovala, mala uzdravujúcu vieru. Preto sa ľudia tešili a slávil Boha.

Namieste je tu otázka pre nás: Aká je naša viera? Čoho sme schopní dosiahnuť v dôsledku našej viery? Je taká silná, ako občas sa s ňou chválime? Ak nie, pracujme na tom, aby sme aj my mohli mať uzdravujúcu vieru.

No týmto príbeh sa nekončí. Chvíľa radosti sa zrazu mení na tragédiu: prichádzajú sluhovia Jaira a oznámia mu, že jeho dcéra zomrela, nemá zmysel obťažovať Majstra.

V tejto situácii sa stretáva oheň s vodou, život a smrť stoja z oči voči a človek bezmocne sa prízerá, lebo jeho sila a schopnosti sú ohrozené. Avšak medzi nami je Ten, kto môže všetko. Práve preto sa Christos obracia k Jairovi pokojným hlasom, keď vstúpil do jeho domu, a hovorí: „**Neumrela, ale spí**“.

Prítomní ľudia neskrývali svoj názor na tieto slová: Vysmiali Ho. Často, ani si neuvedomujeme kolkokrát aj my sami sa takto smežeme nad Christom preto, lebo chýba nám tá viera, ktorú mal Jair a žena trpiaca na krvotok. Nemali by sme si nechať ujsť príležitosť, keď sa stretávame s Božím Synom, Pánom života a smrti, vo sviatostiach, aby sme utvrdzovali svoju vieru. On veď prišiel preto, aby každý, kto v Neho verí, mal život večný.

Tento Pán života a smrti vstupuje do domu Jaira, v ktorom navonok všetko protirečí tomu, čo On robí a hovorí. No v konečnom dôsledku sa stáva ďalší zázrak a kto v Neho

doteraz veril, toho viera sa teraz stáva pevnejšou. Jairovi bola vrátená dcéra a ženin krvotok prestal.

Sám Christos sa dotýka našej chorej duše a chorého tela a má riešenie pre každý prípad. Prečo teda veriaci človek často hľadá v čomsi inom a inde riešenie na svoje problémy, než u Christa a v Ňom? Svedčí to o tom, že naša viera ešte nie je celkom vyzretá, nedosiahla tú úroveň, aby sme mohli byť uzdravení jedným dotykom. No veď On nám hovorí: „**Všetko je možné tomu, kto verí**“.

Archimandrita Serafim (Fedik)

Úvahy o spáse

Zakladajte do svojho srdca slová Svätého Ducha z Evanjelia a svätých otcov.

Nikto sám seba nespasil, a Spasiteľ je pre všetkých rovnaký. Človek si spásu môže iba priať, ale sám seba spasiť nemôže. Spásu si treba priať, keď si uvedomujem, že hyniem, že pre Božie kráľovstvo nie som hoden aj (*keď urobím všetko, čo mi bolo prikázané...* (Lk 17, 10), a to pranie spásy treba Pánovi ukázať prosbou k Nemu a primeraným plnením Jeho vôle a stálym pokáním. My sa zachraňujeme nie skutkami, ale Božím milosrdenstvom.

Hľadajte Božie kráľovstvo, ostatné vám bude pridané, aj materiálne zabezpečenie, aj knihy, dokonca aj ľudia, čiže všetko, čo vo veci spásy môže poslúžiť.

Zo svojej strany robte, čo môžete, a Pán urobí všetko, čo je pre vašu spásu potrebné.

Aby bol človek spasený, musí počas svojho pozemského života uveriť v Pána, uvedomiť si svoj pád, obrátiť sa k Pánovi, na Jeho lásku odpovedať svojou láskou, dokážuc ju životom podľa Jeho slova, stať sa nespôsobilým použiť slobodnú vôľu proti Bohu, nespôsobilým nie z dôvodu potlačenia svojej slobodnej vôle alebo vonkajších okolností, ale z oddanosti a lásky k Bohu, z vďaky k Nemu.

(Igumen Nikon Vorobjov)

Medzi nebom a zemou (XIV)

„Presvjatuju, prečistuju, preblahoslovenuju, slavnuju Vladyčicu našu Bohorodicu i Prsnodivu Mariju, so vsimi svjatymi pomjanuvše, sami sebe, i druh druha, i vesj život naš Christu Bohu predadim“ (Pamätajúc na Presvätú, Prečistú, preblahoslavenú a slávnú vládkyňu našu Bohorodičku a vždy Pannu Máriu a na všetkých svätých, seba samých, jeden druhého a celý svoj život Christu Bohu oddajme).

Presvätá Bohorodička nás uvádza do tajomstva Vtelenia Isusa Christa, ktoré sa udialo pre našu spásu. Vedomí si svojej hriechnosti a vlastnej bezmocnosti sa obraciame na tých, ktorí stoja pred Božím trónom a prosia za nás hriešnych. Práve prvé miesto patrí nebeskej Matke, ktorá je Božou matkou a jej prostredníctvom sa na nás vylieva Božia milosť. Bohorodička a všetci svätí sú našimi nebeskými orodovníkmi pred Bohom a preto je celkom prirodzené spomínať ich a prosiť o pomoc.

Okolo roku 1900 žil na Svätej Hore Atos jeden slávny duchovník, otec Janis. Bol starcom a duchovníkom v kélii „Dostojno jest“, kde podľa tradície archanjel Michal prijal podobu mnícha a dal Bohorodičný hymnus „Dostojno jest“. Tento starec Janis porozprával o tom, ako k nemu raz prišiel na spoveď jeden mladý človek, ktorého meno bolo Seraj a pracoval v skýte svätého Andreja. Tento mladík mu rozpovedal nasledujúcu udalosť. Keď ešte ako malý náhle zomrel. Jeho mama hneď utekala do chrámu. Po chvíli prišli susedky, prezliekli chlapca a pripravili ho na pohreb. Jeho mama bola počas približne piatich hodín v chráme a neustále sa horlivo modlila k Presvätej Bohorodičke. Potom sa vrátila domov a všetkých, ktorí tam boli, vyhnala preč. Ľudia boli trochu prekvapení z jej reakcie, pretože bola vdovou a on bol jej jediným synom, jediným dieťaťom, preto si mysleli, že potratila rozum od trápenia, ktoré práve prežívala. Keď všetci odišli, prezliekla sa do iných šiat, podišla k svojmu mŕtvemu synovi, ľahla si vedľa neho a povedala: „Vstávaj dieťa moje, ty si ešte malý. Ja zaujmem tvoje miesto. Je to príkaz Bohorodičky. Keď vyrastieš, pôjdeš jej slúžiť do jej záhrady na Svätú Horu! V tej chvíli dieťa vstalo z mŕtvych a jeho mama zomrela! Keď dovŕšil vek dvadsať rokov, prišiel na Svätú Horu a stal sa poslušníkom.

Keď sa spovedal otcovi Janisovi, rozpovedal mu, čo zažil vo svojom živote, čo videla a počula jeho duša, kým bolo jeho telo mŕtve a starali sa o neho susedky, ktoré ho prišli pripraviť na pohreb. Starec ho potom poslal do kémie v Katunaky, kde sa stal mníchom a nakoniec sväto zosnul po niekoľkých rokoch mníšskeho života. Po jeho smrti otec Janis rozpovedal o tomto živote a vzkriesení z mŕtvych, ale nepovedal ani jedno slovo o tom, čo tento chlapec videl a zažil po svojej smrti.

Keď modlitby tejto mnoho trpiacej veriacej matky k Presvätej Bohorodičke mali takýto silný následok vzkriesenia, čo môžu urobiť naše modlitby a prosby v čase bohoslužby, keď vychádzajú z celej našej duše a srdca.

Veľmi pekne o Presvätej Bohorodičke hovorí svätý Gregor Palama: **„Nikto nepríde k Bohu, pokiaľ neoslavuje Presvätú Bohorodičku pred jej narodeným Spasiteľom Isusom Christom.“**

Mnoho rokov dozadu sa jedného svätého kňaza, ktorý bol blízko pred smrťou, spýtal iný kňaz: „Otče, prečo si sa tak zdržal pred začiatkom bohoslužby pred ikonou Bohorodičky?“ Tento kňaz mu odpovedal: „Keď som bol vysvätený za kňaza, Presvätá Bohorodička bol tá, ktorá ma zastavila pred oltárom kláknúť si a takýmto spôsobom som prijal z rúk biskupa dar kňazstva.“ Po krátkom čase sa jeho tvár zaradovala a pokračoval ďalej v rozprávaní: „Od tohto času som nezačal slúžiť, pokiaľ neprišla Presvätá Bohorodička a nepožehnala ma. Nikdy som neslúžil bez jej prítomnosti. Teraz čakám, kedy príde, aby prijala moju dušu, pretože mi to slúbila.“ Po krátkom čase, keď vyslovil jej meno a prežehnal sa, jeho tvár zažiarila a predkloniac hlavu, zomrel. Presvätá Bohorodička prijala jeho svätú dušu a vzala ju do Raja.

Takýchto príkladov je mnoho. Aj starec Jozef Isichasta dostal štyridsať dní pred svojou smrťou prísľub Presvätej Bohorodičky, že na jej sviatok Zosnutia (Uspenije) príde po neho a zoberie ho na nebesia, čo sa aj stalo.

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Literatúra:

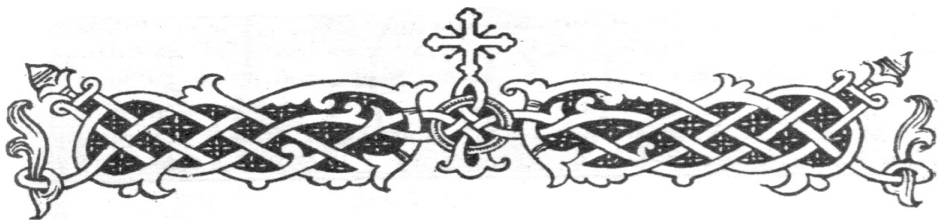
АНАГНОСТОПУЛОС, С.: *Беседы о литургической жизни Церкви*. Санкт-Петербург. 2016, s. 113 – 114.

KORMANÍK, P.: *Pravoslávna liturgia I*. Prešov 1999, s. 137 – 138.

Očistenie svedomia

Ak máš čisté svedomie, vtedy máš neustále sviatok, živiac sa dobrými nádejami a tešiac sa aj nádejou na budúce blahá. **(Sv. Ján Zlatoušty)**

Spokojnosť zlých slúži ako príznak toho, že oni už zaživa sú pochovaní v pekle. **(Sv. Ambróz Milánsky)**

PORIADOK KONANIA KRÍŽOVÉHO POCHODU DO POĽA

Keď vychádzame v pondelok Svätého týždňa alebo v iné sviatočné dni do poľa, na nivy (lúky) a do viníc, (vychádzame) pre modlitby a prosby o Božie milosti alebo vďakyvzdania za získané dobrodenia.

Litija (celonárodná horlivá prosba v predsieni chrámu alebo mimo chrámu, pozn. prekladateľa) deje sa takto: Po zaambonovej modlitbe prislujúcí so sviečkami a ripidami (podoby šestkrídlych serafínov zobrazovaných na dlhších doštičkách, ktorými sa máva nad svätými Darmi, pozn. prekladateľa), predchádzajú im prislujúcí s krížom a cirkevnými zástavami, vychádzajú z chrámu, za nimi idú speváci spievajúc stichiru sviatku: „**Voskresenije Tvoje Christe Spase...**“ (Vzkriesenie Tvoje Christe Spasiteľu...) alebo tropar sviatku; v priebehu celého krížového pochodu spieva sa katavasia a kánon sviatku; tiež diakoni s kňazmi nesú kríž, Evanjelium a ikonu Christa alebo sviatku; obchádzajú chrám trikrát a odchádzajú podľa tohto poriadku do poľa, na nivy (lúky) alebo do vinice.

Po príchode na miesto, obracajúc sa všetci tvárou na východ, diakon hovorí: „**I o spodobitisja nam...**“ (Aby nás uznal za hodných...): kňaz číta Evanjelium podľa Matúša, zač. 20 od polovice: „**Reče Hospod: prosite, i dastsja vam: iščite, i obrjaščete: tolcyte, i otverzetsja vam...**“ (Pán povedal: Proste a dostanete; hľadajte a nájdete; klopte a bude vám otvorené...).

Potom nasleduje ektenia: „**Pomiluj nas, Bože...**“ (Zmiluj sa nad nami, Bože...). Po vozhlase hovorí diakon: „**Paki i paki preklonše kolina, Hospodu pomolimsja**“ (Opäť a opäť skloniac kolená, modlime sa k Hospodinovi...), a kňaz číta túto modlitbu:

Hospodine Bože, Otče, Synu a Svätý Duchu, Trojica Svätá, jednopodstatná a nedeliteľná, Stvoriteľu, Spasiteľu, Posvätitelju, prejavujúci starosť o všetko jestvujúce vo svete, prijmi, Milosrdný, horlivé prosby nás hriešnych Tvojich služobníkov, vzývajúci Teba s vierou, láskou a nádejou. Sám, Vládca, Všedržiteľ, vzhliadni na nás, pozbavených prvotnej krásy, i odpusť nám všetky naše hriechy pre Tvoju veľkú dobrotu a ľudomilnosť. My sme zhrešili, žili v neprávosti, bezbožnosti, zabudli sme na

Tvoje prikázania, chodili v šlapajach našich poškvrnených želaní, žili sme nehodne povolania a Evanjelia Hospodina Isusa Christa. Kňazi a ľudia spolu hrešiac, stali sme sa hodní rán. Avšak Tvoja milosť je nevýslovná, Tvoja ľudomilnosť nepremožiteľná a bohatstvo Tvojich štedrosť nepostihnuteľné; o to s dôverou sa modlíme a pokorne prosíme, buď milosrdný k nám kajúcim sa a prosiacim zastúpenie (osl. zastuplenie) prečistých utrpení Tvojho Syna Hospodina nášho Isusa Christa. Vzhliadni z nebies svojím dobrotivým zrakom na Tvojich služobníkov, požehnaj ich svojou všeposväcujúcou blahodätou, anjela pokoja prideľ každému, aby nás strážil, zachovával, chránil, posväcoval a povzbudzoval na každé dobré dielo. Odvráť naše srdcia od zlých myšlienok, chorých uzdrav, zdravých zachovaj a posilni, každú chorobu a každú ranu odožeň od Tvojich ľudí, daruj úrodnosť zeme, udržiavaj priazeň počasia, vetry utíš, dážď na zem pošli v pravý čas, jednomyselnosť lásky v ľuďoch zasej, pravdu viery pozdvihni, cestu Tvojej pobožnosti u nás s rozvážnosťou riad, pastierov chráň, veriacich podopieraj, duchovenstvu daj dobrú výchovu, mníchom zdržanlivosť (striedmosť), prebývajúcim v panenstve bezúhonnosť, v čestnom manželstve žijúcim dobrý a súhlasný život, kajúcnikom odpustenie, bohatým milosrdenstvo, biednym pomoc a trpezlivosť;

chudobných nasýť, starcov opáš silou, mladých učíť bezúhonnými, neveriacich osvieť a obráť na pravú svätú vieru, spory uzmier, povstanie heréz zniči. Modlíme sa Ti, najštedrejší Kráľ, zachovaj nás svojou všemohúcou pravou bezúhonne od každého zla, krutého ubližovania a ukrutnej skazy. Ešte padáme pred Tebou a voláme: O dobrotivý Otče, Stvoriteľ neba a zeme, za-

chovaj nás, oslobod', napomínaj nás, posilni, poteš naše srdcia vyčerpané zármutkom a nepokojom, ochráň nás pred každým skutkom Zlého, spoj nás s každým dobrým skutkom. Ó, Hospodine Bože náš, ohrad' nás mocou svojho kríža, zmiluj sa (nad nami), na príhovory Tvojej Prečistej Matky a vždy Panny Márie, pod ochranou beztelesných síl a na príhovory (svätého – meno, ktorého je deň) a všetkých Tvojich svätých.

Lebo Ty si prameň milosti a nevyspytateľná hĺbka milosrdenstva a Tebe slávu vzdávame s bezpočiatočným Tvojím Otcom a s Presväтым a dobrým a životodarným Tvojím Duchom, teraz i vždy i na veky vekov. Amen.

Po modlitbe berie kňaz svätenú vodu a kropí ňou nivy, hľadiac na východ, a hovorí: „Spasi, Bože, ľudia Tvoja, i blahoslovi nivy sija. Lik. Amiň“ (Spas, Bože, svoj ľud a požehnaj tieto nivy. Veriaci: Amen).

Potom obracia sa na západ a hovorí tie isté slová.

Obrátený na sever hovorí: „**Positi, Hospodi, zemľu siju, i upoj ju, i umnoži obohatiti ju: brazdy jeja upoj, i umnoži žita jeja. Lik. Amiň**“ (Navštív, Hospodine, túto zem, a napoj ju, rozhojní ju bohato, jej nivy napoj a rozmnož plodiny. Veriaci: Amen).

Napokon obracia sa na južnú stranu, kropí nivy svätenou vodou a hovorí: „**Blahoslovenije Tvoje, Hospodi, da snidet na nivy sija, i da prozjabnut i sotvorjat plod mnoh, vo imja Otca i Syna i Svjataho Ducha: Lik: Amiň**“ (Tvoje požehnanie, Hospodine, nech zostúpi na tieto nivy a nech rastú a vydajú mnohé plody v mene Otca i Syna i Svätého Ducha. Veriaci: Amen).

Ak je to vo vinici, kňaz hovorí: „**Blahoslovenije Hospodne da snidet i prebudet vo vinohradí sem, okroplenijem vody seja svjaščennyja, vo imja Otca i Syna i Svjataho Ducha. Amiň**“ (Požehnanie Hospodinovo nech zostúpi a prebýva v tejto vinici, pokropím touto svätenou vodou v mene Otca i Syna i Svätého Ducha. Amen).

Prot. Peter Kormaník

Zázrak prepodobného Patápia Čudotvorca (Uzdravenie z rakoviny lymfatických uzlín)

Pán S. T. žijúci v Aténach, časti Kypseli, s pokorou vyrozprával o zázračnej pomoci prepodobného Patápia.

V roku 1980, po niekoľkých smolných a obťažných situáciách, ktoré mi dennodenne prichádzali do cesty v mojich pracovných plánoch, som sa dočkal otvorenia svojho už tretieho obchodu – predajne. Mal som vtedy len 31 rokov a bol na seba veľmi pyšný, že napriek mladému veku som pevne stál na vlastných nohách, majúci vlastné prosperujúce podnikanie.

Čoskoro však moju jasnú oblohu zakryli tmavé mračná. Kvôli neznámej bolesti som zašiel k svojmu lekárovi. Po vyšetreniach mi oznámil, že mám rakovinu lymfatických uzlín. V mojej hlave sa zotmel. Moje sny a plány sa bleskovo zmenili. Moja doterajšia životná pohoda mi nemohla navrátiť zdravie. Dva roky som strávil v nemocnici Metaksas v Pirease. Chemoterapie, biopsie, punkcie aj viac krát týždenne, bolesť bola strašná. Vypadali mi vlasy a ohluchol som na jedno ucho. Prišiel deň, kedy mi lekári oznámili, že už mi viac nevedia pomôcť. Očividne sa môj koniec rýchlo blížil. Moja rodina sa veľmi trápila, aj keď to nedávala veľmi najavo, zaobstarala a pripravila všetko potrebné pre môj blížiaci sa koniec.

Musím sa priznať, že môj osobný vzťah s Bohom nebol príliš dobrý. Viera bola chladná či povrchná až do tej aprílovej noci, kedy sa mi sníval takýto sen. Padal som do priepasti, ale zachytil som sa o vetvu olivového stromu, ktorý rástol na jej okraji. Visel som nad ňou a počul kroky, ako sa niekto ku mne približuje. Bol to starec s dlhou sivou bradou a sivými vlasmi. Oblečený bol v svetlej riase, pôsobil majestátne a zároveň aj veľmi láskavo.

Opýtal sa ma:

- Dieťa moje, bojíš sa?
- Akože sa nemám báť, starec, veď visím na priepasťou - ak spadnem, zabijem sa.
- Neboj sa, povedal mi, chyt' sa za ňu. A podal mi palicu, ktorá vyzerala ako trstina.

Ja som sa ňu neveriacky pozrel a povedal:

– Veď tá palica, čo mi podávaš, je nahnitá (spráchnivelá).

Starec mi odvetil, aby som sa chytil, veď aj tak nemám na výber.

Chytil som tú palicu a vytiahol sa hore. Vtedy starec z zmizol.

O dva či tri dni ma navštívili známi. Zobrali ma na výlet mesta Lutraki (mesto blízko Korintu na juhu Grécka). Sedeli sme v kaviarni, odkiaľ som videl na vysokej hore dva monastiere. Spýtal som sa čašníka, či ich pozná. Keď sme odchádzali z mesta, chcel som jeden z nich navštíviť – monastier prep. Patápia, ako ho nazval čašník z kaviarne – aby som tam zapálil sviečku. Keď som sa šiel pokloniť k jeho ostatkom, s údivom som spoznal z ikony prepodobného, svojho záchrancu vo sne. Z tohto zistenia som odpadol. Keď ma prebrali z bezvedomia, so slzami som všetkým povedal, že to bol práve prep. Patápij, čo sa mi zjavil vo sne.

Počas týždňa ma zavolali lekári do nemocnice, aby mi oznámili, že som úplne zdravý. Výsledky vyšetrení, ktoré v tie dni robili, boli úplne v poriadku. Nevedeli vysvetliť môj predchádzajúci zdravotný stav, mysleli si, že urobili niekde chybu a určili nesprávnu diagnózu. Nedokázali pochopiť, že by za mojím uzdravením mohol stáť prep. Patápij, ktorý nepožadoval dokonca ani žiadnu odmenu.

Od tých čias ho považujem za svojho ochrancu. Potom ma ešte raz navštívil, dotkol sa môjho ramena a vyčítal mi, že som ho už dávno nenavštívil v jeho monastieri. Svätý, ku ktorému sa vždy obraciam, je stále s nami a stará sa o nás.

Zdroj: Žukov, E. V.: Život a zázraky prepodobného Patápia Čudotvorca. Lutraki: monastier prep. Patápia Čudotvorca, 2012.

Preložil: **jerej Ivo Petrovaj**

E. V. Žukov

O viere

Nič tak nie je potrebné človeku ako viera. Od nej závisí nielen blahoslavenstvo budúceho života, ale aj blahobyt súčasného života a nielen blahobyt každého z nás, ale aj celých spoločností. (**Filaret, metropolita moskovský**)

Viera získava aj to, na čo sa nesmie nádejať, ako to ukázal príklad rozumného lotra na kríži. (**Sv. Ján Lestvičník**)

EVANJELIUM NEPOCHÁDZA OD ČLOVEKA (Výklad sv. Jána Zlatoušteho)

„Oznamujem vám, bratia, že Evanjelium, ktoré som vám zvestoval, nepochádza od človeka, lebo aj ja som ho neprevzal, ani som sa mu nenaučil od človeka, ale prostredníctvom zjavenia Isusa Christa. Ved' ste počuli o mojom predchádzajúcom živote v židovstve, že som kruto prenasledoval Božiu Cirkev a plienil ju“ (Gal 1, 11-13).

Apoštol Pavol tu rozpráva o svojom predchádzajúcom živote a hovorí: **„Oznamujem vám, bratia, že Evanjelium, ktoré som vám zvestoval, nepochádza od človeka, lebo aj ja som ho neprevzal, ani som sa mu nenaučil od človeka, ale prostredníctvom zjavenia Isusa Christa“**. Týmito slovami apoštol Pavol dokazuje, že bol učeníkom Christa, ktorý mu sám, bez sprostredkovania ľuďmi, všetko odhalil tak, aby to pochopil. Ale ako neveriacim dokážeš, že ti sám Boh, bez pomoci ľudí, odhalil nevysloviteľné tajomstvá? „Dokazuje to, – hovorí Pavol, – môj predchádzajúci spôsob života a nečakané obrátenie. Ved' ak by mi nie sám Boh odhalil tie tajomstvá, nemohol by som sa nečakane zmeniť“. Tí, ktorí sa učia u ľudí, ak sa tvrdo a horlivo držia svojho presvedčenia, by v takomto prípade potrebovali veľa času a veľké úsilie, aby sa presvedčili o opaku. Ale človek, ktorý sa zmenil nečakane, pričom sa nachádzal v najvyššom štádiu nerozváznosti, dospel k takému úprimnému priznaniu, tým jasne ukazuje, že sa tak nečakane vrátil k zdravému mysleniu vďaka Božiemu zjaveniu a poučeniu. Preto Pavol spomína svoj predchádzajúci život a vyzýva ich, aby boli svedkami toho, čo sa s ním stalo. „Pravdaže, neviete, – hovorí Pavol, – že jednorodný Boží Syn ma povolal sám svojím hlasom z neba, – lebo ste neboli pri tom. Ale veľmi dobre viete, že som bol prenasledovateľom. Ved' chýry o mojej krutosti sa doniesli aj k vám i napriek veľkej vzdialenosti medzi Palestínou a Galáciou. A takýto chýr o mne by sa nedostal tak ďaleko, ak by moja krutosť nebola tak veľká a pre všetkých neznesiteľná“. Preto tiež hovorí: **„Ved' ste počuli o mojom predchádzajúcom živote v židovstve, že som kruto prenasledoval Božiu Cirkev a plienil ju“**. Vidíte, s akou silou vyjadruje každé slovo a nehanbí sa? On Cirkev nielenže prenasledoval, no prenasledoval s maximálnou krutosťou, nielen prenasledoval, ale aj plienil, čiže, snažil sa ju zničiť, zruinovať, zosadiť a vykoreniť. Tak postupuje pustošiteľ.

Zdroj: <http://bible.optina.ru/new:gal:01:11>

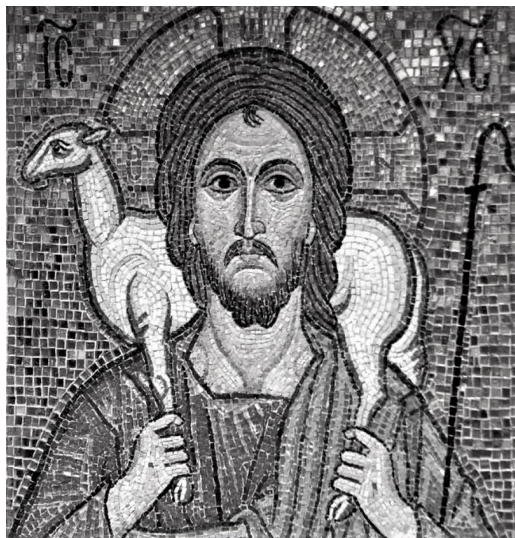
Z ruského jazyka preložil: **prot. Marek Ignacik**

PASTIERSTVO V CHRISTOVEJ CIRKVI – CESTA KRÍŽA A MUČENÍCTVA (1)

Pastier v Christovej Cirkvi, podľa apoštola Pavla, je vojakom Isusa Christa. Toto vyjadrenie použil učiteľ národov vo svojom liste písanom svojmu učeníkovi Timotejovi, keď mu napísal: **„Spolu so mnou znášaj utrpenia ako dobrý vojak Isusa Christa“** (2 Tim 2, 3). Túto myšlienku tajomným spôsobom vyslovil aj Spasiteľ pred svojimi učeníkmi bezprostredne pred naplnením svojho mesiášskeho poslania: bol čas, kedy ste na prvej ceste s kázňou v ničom nemali nedostatok, stretávali ste všade srdečných ľudí a vaše potreby boli v plnosti naplnené; teraz však, **„kto má mešec, nech si ho vezme, podobne aj kapsu, a kto nemá, nech predá svoje šaty a kúpi si meč“** (Lk 22, 35-36), čo znamená, že v budúcnosti čaká pastierov úporný boj, **„nie proti krvi a telu, ako hovorí apoštol Pavel, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tomto temného sveta a nadzemským duchom zla“** (Ef 6, 12), t. j. všeobecne boj s rozmanitými podobami zla.

A tak ako vojak svojim samotným postavením už vopred pripravuje seba na krvavý boj s nepriateľom, a dokonca boj na smrť, tak aj pastiera čaká cesta kríža, cesta mučeníctva. Takto vždy bolo a takto aj teraz musí byť. **„Spomeňte si na slová, ktoré som vám povedal, hovoril Najvyšší Pastier Isus Christos svojim učeníkom, budúcim pastierom: Sluha nie je väčší ako jeho pán. Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás“** (Jn 15, 20). Dokonca nastane taká doba, hovorí Spasiteľ, **„keď sa každý, kto vás zabije, bude nazdávať, že tým slúži Bohu“** (Jn 16, 2). A naozaj, tak ako sám Spasiteľ šiel cestou kríža „pre naše spasenie“, tak aj všetci ozajstní pastieri, počínajúc sv. apoštolmi a pokračujúc veľkými stĺpmi a otcami Cirkvi až do našej doby šli tou istou cestou kríža a mučeníctva. **„A čo mám ešte povedať?, riekol by apoštol Pavel. Ved' by mi nestačil čas, aby som ešte rozprával...“** (Žd 11, 32) dokonca o samých menách mnohých pastierov, preslávených v histórii

Cirkvi. A kolkí nenápadní hrdinovia vykonávali veľké namáhavé dielo služby Bohu a veriacemu ľudu v rôznych zložitých situáciách a v pokornom nepoznaní, či dokonca je možné, že vo svojej prostote a skromnosti a boli svojou službou známi iba samotnému zraku jediného všemohúceho Boha, ktorému oddane slúžili a neustále viedli vytrvalý boj s každým zlom.

A naozaj, nie je a ani nemôže byť inej cesty pre pastiera okrem cesty súženia, trápenia, ťažkosti a mučeníctva. A pod mučeníctvom rozumieme aj každé duchovné úsilie pastiera, jeho náboženský heroizmus, silu a askézu, každú cestu naplnenú krížom a utrpením.

Sv. Simeon Nový Teológ intenzívny boj človeka proti súženiam nazýva dielom nekresťanským a dokonca takým, ktorým sa bojuje proti Bohu. „**Kresťan**, hovorí sv. Simeon, **ktorý všemožným spôsobom usilovne pracuje na tom, aby sa vyhol núdži, tiesni a súženiam, zrejme nechce byť pravým kresťanom...Tí, ktorí zintenzívňujú každú námahu a úsilie, aby všemožne dosiahli spokojnosť a blahobyť, možno povedať, že idú proti Bohu**“ (Slová, t. I. 71-72).

Ak teda pre každého veriaceho všeobecne je nevyhnutná takáto cesta súženia a mučeníctva, to tým viac pre vojaka v prvej línii – pastiera. A skutočne, kto nevie, koľko boja ho očakáva tak predovšetkým zo strany jeho vášní, ktoré sa vždy vyostrujú či zintenzívňujú prevažne u tých, ktorí chcú, ako hovorí apoštol Pavel, žiť tichý a pokojný život „**v úplnej pobožnosti a statočnosti. Toto je dobré a príjemné pred našim Spasiteľom Bohom, ktorí chce, aby všetci ľudia boli spasení a došli k poznaniu pravdy**“ (1 Tim 2, 2-4). Tento boj ho čaká aj zo strany obkolesujúcich nepriateľov kríža, ako sú sektári, heretici, neveriaci, závistlivci, osočovatelia a iní. „**Napokon, dokedy sa nezastavím usilujúc sa o nedosiahnuteľné?**, hovorí sv. Ján Zlatoústý. **Vypočítavať všetky terajšie ťažkosti neznamená nič iné ako merať more**“ (O kňazstve, I.). A kto nepozná cestu kríža ozajstného pastiera? „**Všetko je u nás spoločné, hovorí ten istý svätiteľ, arcipastier Ján svojim poslucháčom. V čom spočíva moja prednosť pred vami? V prácach, námahách, v nepokojoch, v súženiach pre vás**“ (XI, 604). Podobnú myšlienku nachádzame v liste apoštola Pavla písaného z rímskeho väzenia svojmu učeníkovi Timotejovi: „**Maj na pamäti Isusa Christa, vzkrieseného z mŕtvych,**

z Dávidovho pokolenia, podľa môjho evanjelia, pre ktoré znášam utrpenie a dokonca i okovy ako zločinec“ (2 Tim 2, 9).

Áno, taká je cesta ozajstného pastiera, taká je cesta „vojaka Christovho“, cesta kríža a mučeníctva!

Prot. Peter Kormaník

Literatúra:

AMVROSIJ, episkop Mediolanskij, sv.: *O objazanost'ach svjaščennoslužitelej (De officiis ministrorum)*. Kazaň. Central'naja Typografija 1908. Moskva-Riga „Blahovest“. 1995. 380 s. Priloženije I-II. I.-XXXI.s. ISBN 5-87310-020-3.

ANTONIJ (CHRAPOVICKIJ), mitr.: *Pastyrskoje bogoslovije*. Svjato-Uspenskij Pskovo-Pečerskij monastyr 1994. 325 s. ISBN 5-862-88-045.

ANTONIJ, mitr. Surožskij: *Pastyrstvo*. Vtoroje izdaniye. Novyje Mechi 2005. 459 s. ISBN 5-902520-03-7.

BOŠČANOVSKIJ, V.: *Uroki po Pastyrskomu bogosloviju dľa lic, želajuščich priňať svjaščenstvo*. Jordanville, N.Y. 1961, 108 s.

BROJAKOVSKIJ, S.: *Poučeniya i reči na vsemožnyje slučaji iz pastyrskoj praktiki*. S.Peterburg 1904. Repr. izdaniye: Lestvica. Moskva 1999. 735 s.

DOSEDĚL, Lev: *Trojí služba duchovního pastýře*. In: Pravoslávny teologický zborník III. Praha 1971, s. 87-96.

IAKOV, archimandrit: *Pastyr v otnošeniji k sebi i pastvi*. S. Peterburg 1880. 145 s.

IOANN (MASLOV): *Lekcii po Pastyrskomu bogosloviju*. Obščestvo Ľubitelej Pravoslavnoj Literatury. Izdatel'stvo im svt. Ľva, papy Rimskoho. Kijev 2009. 406 s.

KIPRIAN (KERN), archim.: *Pravoslavnoje pastyrskoje služenie*. Izdatel'stvo Svjato-Vladimirs-koho Bratstva. Moskva 1996. 254 s. ISBN 5-900249-14-X.

KORMANÍK, Peter: *Pravoslávne dušpastierstvo II*. Gorlice 2009. 178 s. ISBN 978-83-928613-9-3.

KRONŠTADSKIJ, Ioann, sv.: *Svjaščenniku. Otčij dom*. Moskva 2005. 278 s. ISBN 5-87301-128-1.

MARINKOVIČ, M. Živan: *Pastyrsko bogoslovije*. Beograd 1970.

Pastyr duchovnyj. Razjasneniya svjatootečeskija o pastyrjach i o pastyrstve. Izdatel'stvo „Syntagma“ pri učastiji Izdatel'stva „Palomnik“. Moskva 1999. 286 s. ISBN 5-87468-070-5.

POPOV, Jevgenij: *Pastyrskoje bogoslovije v trech častach*. Sever-Zapadnij Centr Pravoslavnoj Literatury „Dioptra“. Sankt-Peterburg 2000. 639 s. ISBN 5-85325-030-2.

SIMEON NOVYJ BOGOSLOV, sv.: *Slova, t. I.*, s. 71-72.

TICHON, igumen: *Svjatoje, vysokoje služenie jereja Božija, mirjanina i monacha, dobrovolnoje mučeničestvo*. Izdaniye vtoroje Afonskaho Russkaho Pantelejmonova monas-tyrja. Moskva 1894. 241 s.

VENIAMIN (FEDČENKOV), ieromon.: *O krestnom puti pastyrstva*. In: Christianskoje čtenije. Sankt-Peterburg 1911. Nom. 4, s. 540-551.

VIKTOR (MAMONTOV), archim.: *Hospod' – Pastyr moj*. Izdatel'stvo „Svet Pravoslavija“, 2008. 368 s. ISBN 5-94127-024-0.

ZLATOUSTYJ, Ioann, sv.: *O svjaščenstve. Tvorenija*. Tom pevyj, kniga vtoraja. Izdaniye vtoroje. Sankt-Peterburg 1898. Reprint. Izdaniye: Pravoslavnaja kniga. Moskva 1991, s. 403-484.

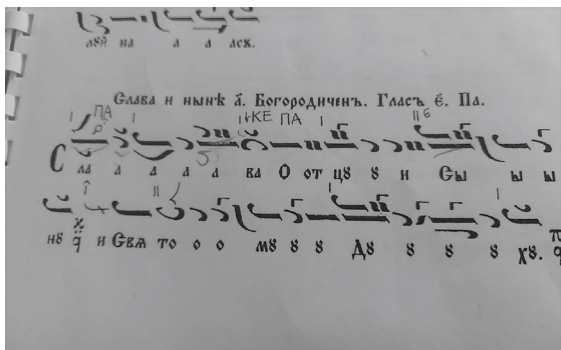

O byzantskom speve a jeho spevákoch na sv. Liturgii v Osadnom

Medzi duchovnými a veriacimi na Slovensku je o mne známe, že som milovníkom byzantského cirkevného spevu a zdieľam názor igumenie starobylého srbského monastiera Žiča, matky Jeleny: „Myslím si, že aj anjeli v nebi spievajú po byzantsky.“ Aj keď považujem byzantské nápevy za najdokonalejšiu duchovnú hudbu, ktorá je zároveň aj v súlade s cirkevnými kánonmi o speve v chráme, nedám dopustiť na naše karpatské nápevy (prostopinije), ktoré sú pre náš región typické, odrážajú našu národnú dušu a podľa mňa by sme sa ich nikdy nemali vzdať, keďže sú rovnako v súlade s kánonmi Pravoslávnej cirkvi.

Čo je však na byzantských nápevoch také fascinujúce? Pre naše západné ucho môžu byzantské melódie znieť orientálne, až falošne a mnohí ich považujú za dedičstvo po tureckej okupácii Grécka alebo za vplyv Arabov v pravoslávnej hudbe. Pravdou je presný opak. Táto cirkevná hudba sa v Pravoslávii vyvíjala ruka v ruke s bohoslužobným životom Cirkvi a je v súlade nielen s kánonmi, ale dokonca aj s pravoslávnu teológiou. Rovnako ako ikonopis, architektúra, poézia, tak aj hudba je v Cirkvi rozvinutá do najdokonalejšieho detailu. Ak teda pripomínajú turecké spevy, je to preto, lebo ich Turci prevzali od Byzancie podobne ako ďalšie časti kresťanského umenia či dokonca praktického života.

Ak hovoríme o pravidlách, ktoré sú kladené na chrámový spev, sú medzi nimi napríklad, že cirkevná hudba sa má viditeľne líšiť od hudby svetskej, spev má byť jednohlasný s tzv. isonom, jednotlivé slabiky textu má každý interpret vyslovovať v rovnakom momente, nie sú prípustné extrémne vysoké či nízke tóny atď. Na rozdiel od západnej či ruskej tradície cirkevného spevu byzantské nápevy všetky tieto pravidlá dodržiavajú, ba dokonca nepoužívajú

klasickú notovú osnovu, ale tzv. neумы, čo sú starobylé znaky označujúce, o kolko vyššie či nižšie sa spieva tón v závislosti od predchádzajúceho. Tento systém zápisu sa dá porovnať s duchovným životom v Cirkvi. Aj tu sme totiž závislí jeden na druhom a samotný človek sa bez podpory druhého v duchovnom živote ďaleko nedostane. Čo sa týka pravoslávneho bohoslo-

via v byzantskom speve, to nachádzame v spomínanom jednoglasí a isone, teda v teológii o poznaní Boha tzv. apofatickým a katafatickým spôsobom. Jednoglasný spev bohoslužobného textu je ako katafatická cesta poznania Boha, ktorá hovorí o tom, aký a čo Boh je a spievanie isonu bez slov je poznávanie Boha apofaticky.

Byzantské melódie zostavovali významní svätí otcovia. Keď sv. Ján Damaský vytvoril tzv. Oktoich (Osmohlasník), na napísané texty vymyslel aj melódie a k nemu sa pridávali ďalší, ako sv. Ján Kukuzeľ, sv. Jozef Piesnopisec, sv. Kozma Majumský, sv. Roman Sladkopevec a mnohí ďalší. Možno teda povedať, že tak ako sú posvätné texty, ktoré títo velikáni napísali, sú posvätné aj nimi zostavené melódie. Tie sú často veľmi prispôbené obsahu. Ak sú v texte slová ako smrť, peklo, smútok, plač, hrob a pod., aj melódia je v nižších tónoch a smutnejšia, ale v prípade slov ako radosť, Raj, vzkriesenie a pod., melódia je veselšia a spieva sa vyššie. Takéto obrovské bohatstvo má Pravoslávna cirkev v byzantskom speve.

V neposlednom rade treba spomenúť aj to, že naši slovanskí vierozvestcovia sv. apoštolom rovní Cyril a Metod pri príchode na Veľkú Moravu privedli so sebou aj rôznych cirkevných umelcov, básnikov, ikonopiscov, architektov a, pochopiteľne, aj spevákov. No a spev, ktorý tu z Byzancie priniesli, nebol ničím iným než byzantským spevom, ktorý sa tam používal a dodnes používa.

Keď sväté ruské knieža Vladimír poslal svojich poslov do rôznych kútov sveta, aby mu priniesli vhodnú vieru, tí prišli z veľkolepého chrámu Hagie Sofie v Byzancii so slovami: „Nevedeli sme, či sme na nebi a či na zemi“. Spolu s architektúrou, ikonopisom a bohoslužbami vplýval na poslov byzantský spev tak, že sa napokon dal pokrstiť celý ruský národ.

O kráse týchto nápevov a ich dokonale premyslenom systéme, ktoré majú jediný cieľ – vytvoriť človeku tie najlepšie podmienky pre modlitbu, by sa dalo písať veľmi veľa. Napriek tomu sa mi na prvé počutie vôbec nepáčili. Bolo to v roku 1998 počas cesty katedrálneho zboru z Prešova do Grécka. Vtedy som obdivoval viachlasné skladby ruských autorov, ktoré som považoval za najdokonalejšie prepracované modlitby, ktoré dokážu v človeku vyvolať nádherné emócie. To som však ešte nevedel, že cieľom cirkevného spevu nemá byť emócia, ale modlitba.

V októbri 1998 sme ako traja študenti prišli do srbského monastiera Kovilj a keď som počul, že aj tam spievajú byzantsky, nevedel som si predstaviť ako to tam niekoľko mesiacov vydržím. Zlom však nastal o dva dni, keď som počul bratov spievať pričasten „Chvalite Hospoda s nebes“, ktorý ma zlomil a presvedčil o dokonalej kráse týchto nápevov. Neskôr

som sa dozvedel, že melódiu k tomuto pričastnu napísal sv. Ján Kukuzeľ. Odvtedy som vždy túžil naučiť sa tieto nápevy, ale po niekoľkých neúspešných pokusoch sa mi to pomaly darí až posledné dva roky ako študentovi Školy cirkevného spevu sv. Jána Damaského v Novom Sade.

V monastieri Kovilj bol dlhé roky hlavným spevákom otec Kozma (Miloš Nikolič), ktorý sa tieto byzantské nápevy dokázal

naučiť za niekoľko mesiacov. Tento talentovaný človek potom učil celé generácie spevákov, niektorí išli na ďalšie štúdiá do Grécka a v Srbsku sa tak pomaly obnovuje toto pôvodné cirkevné spievanie.

Slovensko už viackrát navštívili speváci byzantských nápevov, ale podľa môjho skromného názoru, ten najlepší tu zatiaľ nebol, aj keď som o tom vždy sníval. Posledný septembrový deň mi však napísal, že sa spolu s dirigentom prvého byzantského zboru „Mojsej Petrovič“ Nikolom Popmihajlovom a ešte jedným jeho spevákom Nikolom Šenerom vracia z Poľska a radi by ma navštívili.

Do posledného momentu sa mi nechcelo veriť, že človek, vďaka ktorému som si pred 24 rokmi zamiloval byzantský spev, príde spolu ďalšími vrcholovými byzantskými spevákami spievať sv. Liturgiu do našej maličkej obce Osadné. Spievali na rôznych miestach sveta, na Svätej Hore Athos, v Grécku, v Rusku, Poľsku, na Ukrajine, v západnej Európe a na významných bohoslužbách, episkopských chirotoniach a intronizáciách v Srbsku za účasti patriarchu a teraz už aj v Osadnom. Veľmi pekne im ďakujem za túto nádhernú návštevu, ktorou potešili mnohých z nás, ktorí obdivujeme byzantský spev.

Na záver jedno krátke konštatovanie o byzantskom speve, ktoré je v kontraste s viachlasným cirkevným spevom. V byzantskom speve ide predovšetkým a na prvom mieste o zrozumiteľnosť bohoslužobných textov a čo najlepšie sústredenie sa na modlitbu. Ako dlhoročný spevák viacerých zborov si môžem dovoliť povedať, že nás dirigenti učili držať tón, neklesať, ladiť s ostatnými a pri tom bolo niekedy zložité sa sústrediť na modlitbu. Na jednej bohoslužbe v Počajevskej Lavre, kde je naozaj ohromný zbor, som bol doslova ohúrený jeho veľkolepým spevom, ale popritom som nijako nemohol porozumieť, čo to vlastne spievajú. Tu treba vyzdvihnúť aj naše prostopinije, ktoré bežného veriaceho nijako neodďaluje od modlitby a navyše umožňuje zapojiť sa do spevu každému, čo nám mnohí v zahraničí v dobrom závidia. Budme teda hrdí aj na naše krásne nápevy, nemáme sa totiž za čo hanbiť.

Prot. Peter Soroka

TAJOMSTVO PRVOTNÉHO RAJA (4)

Čo človeka dostáva do Raja?

V Prológu je zmienka o mníchovi Atanázovi, ktorý uvažoval, čo v budúcom živote čaká tých, ktorí sa na Zemi namáhajú kvôli spásu. Vo videní ho ktosi priviedol k čudnej bráne, ktorej krásu sa nedá opísať. Cez bránu videl odrazy čudného, nevysloviteľného života v Raji. Vlastne videné a počuté mohol vyjadriť iba slovami Písma: **„Vtedy spravodliví zažiaria ako slnko v Kráľovstve svojho Otca“** (Mt 13, 43). **„A budú hladieť na Jeho tvár... A noc už tam nebude, a nebudú potrebovať svetlo lampy, ani svetlo Slnka, lebo Pán Boh ich bude osvecovať“** (Zj 22, 4-5). No keď chcel Atanáz bránou prejsť, aby priamo videl a pochopil tajomstvo Raja, bolo mu povedané: **„Nikto, kto je lenivý, tu nevstúpi, a ak chceš vojsť, vráť sa naspäť a bojuj, a vôbec neuvažuj o blahách pomínuteľného sveta“**.

Číže, Raj nie je kráľovstvo lenivých. Raj je pole snaživých pracovníkov, ktorí Raj obrábajú a chránia. Obrábajú, predovšetkým v sebe, v hĺbke svojej duše, a potom aj všade okolo seba.

Ale, aká je to práca?

Ak si celý život oral, sial, staval, konštruoval, sedel nad plánmi alebo absolvoval neuveriteľnú prípravu, brázdil nie len nebo, ale aj kozmos, prináleží ti všetka česť a chvála! Čestné uznania a vyznamenania, ceny a spoločenské uznanie sú dôstojné odmeny za tvoje úsilie. No ak si pritom nikdy nepotreboval Boha, ako sa chceš dostať do Jeho Kráľovstva?

Do Raja sa dostávajú práce vykonané na Zemi, ale nie Zemi venované. Dušu nezachraňujú prekročené plány, ani rekordy, ani triumfálne úspechy. Človeka zachraňuje Božia blahodať, prijatá čistým, pokorným srdcom. Zachraňuje sa duša, ktorá našla Boha, a nie tá, ktorá hrdó brázdí pole pluhom pozemských prác.

Nie statusy, nie zásluhy, nie viditeľné výsledky človeku razia cestu do Raja.

Jednému starcovi boli ukázané rajské príbytky, v ktorých prebývali spasení. Videl nejakého muža v nezvyčajnej sláve, ktorý povedal: „Bol som robotníkom u zlého človeka, ktorý má stále hneval, nedával mi plat, všetko som to až do konca znášal bez reptaenia“. Potom starec uvidel iného, ktorý povedal: **„Bol som malomocný, no svoju ťažkú chorobu som znášal s ďakovaním Bohu“**. Nakoniec starec uvidel tretieho muža, hoci nie tak pocteného, ako boli prví dvaja, ale tiež účastného na Božej sláve. Ten o sebe povedal: „Dlhý čas som bol mníchom a neustále som sa snažil o spásu svojej duše, neskôr

zo mňa urobili biskupa“. Takto neočakávane sa odhaľuje blaženosť Raja, v závislosti od toho, čo je vo vnútri človeka, a nie jeho vonkajších činov. Veď aj rajské vence sú Bohom udeľované nie podľa našich mier a kritérií.

Isté je, že každý z nás, rozlúciac sa s telom, zažije nemalé prekvapenie. To, čo sa nám zdalo ako zaujímavé a dôležité, sa zrazu bude javiť ako nezmyselné. To, čo sa zdalo ako nezaujímavé a nudné, sa nám zrazu bude javiť ako najdôležitejšie a neuveriteľne lákavé. Mysliaci si, že majú garanciu Raja, sa budú diviť stroskotaniu svojho sebavedomia. Ale mysliaci si, že sú hodní len pre pekle, preto činia pokánie a pokorujú sa, s údivom uvidia, ako nečakane sa im otvoria dvere Milosrdenstva.

Zdroj: Тайна первоизданного Рая / Православие.Ru (pravoslavie.ru)

Z ruského jazyka preložil: **prot. Marek Ignacik**

Prot. Valerij Duchanin

Poučenie o Božom slove

Sväté Písmo je nám darované pre nápravu duše. Písmo je cesta a kto schádza z cesty, blúdi. Ústa prorokov – to sú Božie ústa a nie (ústa) ľudského rozumu. Je víno horšie a je víno lepšie – jedno nz vinice, druhé od blahodate Christovej: jedno vylieva sa ľudským umom, druhé Bohom (Jn 2, 10). **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Evanjelium a Listy čítaj s uvažovaním a vzťahovaním na seba. Ak sa čítajú listy otcov bez vzťahovania na seba, úžitok nebude, ale zlo. Iba teórie zhromažďujú sa v hlave a učia nie seba naprávať na dobro, ale iných odsudzovať. **(Sv. Teofan Затворник)**

Je nevyhnutné vhlbovať sa do zmyslu Písma – tam je skrytá veľká duchovná sila. **(Sv. Izák Sýrsky)**

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Sviatok svätej Ľudmily na Zastupiteľstve našej Cirkvi v Moskve

Večer 28. septembra 2022 sme vsenočným bdením začali oslavu sviatku svätej mučeníčky kňažnej Ľudmily Českej. Za účasti veľkého množstva veriacich bol počas bohoslužby celonárodne spievaný Akafist. Večernú bohoslužbu viedol archimandrita Serafím (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte.

V nasledujúci deň pred bohoslužbou sme slávnostne privítali Jeho Preosvietenosť Alexija, biskupa slonečnogorského a námestníka stavropigiálneho Daniilova monastiera v Moskve, ktorý viedol slávnostnú bohoslužbu. Spolu s ním slúžili archimandrita Serafím (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte, prot. Danniil Andrejuk, predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v Amerike pri Moskovskom patriarcháte, archimandrita Alexander (Kotov), tajomník Podvorja Srbskej pravoslávnej cirkvi pri

Moskovskom patriarcháte, prot. Nikolaj Liščenjok, predstaviteľ Ruskej pravoslávnej cirkvi v Karlových Varoch, a zástupca predsedu Synodálneho oddelenia pre zahraničné cirkevné vzťahy Moskovského patriarchátu prot. Igor Jakimčuk, prot. Georgij, arcidekan pravoslávnych cirkevných obcí v Írsku, prot. Andrej Tkačov, pozvaní hostia i miestne duchovenstvo.

Na slavnosnej bohoslužbe sa tiež zúčastnili mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Českej republiky v Ruskej federácii pán Vítězslav Pivoňka, 3. sekretár Veľvyslanectva Českej republiky v Ruskej federácii pani Michaela Krasová, riaditeľ Slovenského kultúrneho inštitútu v Moskve pan Peter Feranec.

Počas božskej Liturgie sa duchovenstvo i veriaci modlili za mier. K svätej čaši pristúpilo veľké množstvo veriacich a na konci bohoslužby bol slúžený slávnostný moleben s modlitbou k svätej Ľudmile.

Pre pozvaných hostí nášho Podvoría bola organizovaná prehliadka Múzea pravoslávnej ikony.

O 15. a 18. hodine sa počas dňa duchovenstvo nášho chrámu i veriaci modlili Akafisty svätej mučeníčke Ľudmile.

Sviatok svätého Vjačeslava – Václava, kniežata českého

Dňa 11. októbra si Pravoslávna cirkev pripomína sviatok svätého mučeníka kniežata Vjačeslava – Václava Českého. Svätú archierejskú Liturgiu na našom Podvorí v tento deň viedol Jeho Vysokopreosvietenosť Sergij, metropolita barnaulský a altajský, spolu s ním slúžili archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte, pozvaní hostia a miestne duchovenstvo. Počas Liturgie boli prednesené modlitby za mier.

Na konci archierejskej bohoslužby bol slúžený moleben k svätému mučeníkovi Vjačeslavovi, kniežatu Českému. Kázeň i pozdravné slová predniesol vysokopreosvietený vладыka Sergij, ktorý niekoľko rokov slúžil v Prahe ako archimandrita.

Nový predseda Synodálneho oddelenia pre zahraničné cirkevné vzťahy Moskovského patriarchátu

Dňa 7. júna 2022 na zasadaní Posvätej synody Ruskej pravoslávnej cirkvi bol z postu predsedu Synodálneho oddelenia pre zahraničné cirkevné vzťahy Moskovského patriarchátu odvolaný Jeho Vysokoprosvietenosť Ilarion, metropolita volokolamský, a zároveň prijal nové menovanie na Budapešťiansky - Maďarskú katedru. Bol mu udelený titul „metropolita budapešťiansky a Maďarska.“

Novým predsedom Synodálneho oddelenia pre zahraničné cirkevné vzťahy Moskovského patriarchátu bol menovaný Jeho Vysokopreosvietenosť Antonij, metropolita korský a Exarcha Západnej Európy s titulom „metropolita volokolamský.“

**Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte**

Povolanie a povinnosti kresťana

Kresťan je ten, kto, koľko je možné človeku, nasleduje Christa slovami, skutkami a myšlienkami.
(Sv. Ján Lestvičnik)

Posviacka nového chrámu sv. proroka Eliáša vo Vyšnej Oľšave

V poslednú tohtoročnú septembrovú nedeľu sa v obci Vyšná Oľšava (okr. Stropkov) za účasti duchovných a veriacich z blízkeho i širokého okolia konala posviacka nového pravoslávneho chrámu. Starosta obce Juraj Kasarda privítal arcibiskupa prešovského a metropolitu českých krajín a Slovenska Rastislava tradičným spôsobom – s chlebom a soľou v rukách a vyjadril radosť zo spoločného prežitia duchovnej slávnosti. Pred vstupom do chrámu privítal vладыku i miestny duchovný správca mitr. prot. Mgr. Tomáš Paranič.

Sv. ostatky boli do prestola novoposväteného chrámu uložené v stredu 21. septembra 2022 na sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky. Prestol bol následne omytý vodou a vínom s rodostagmou, pomazaný sv. myrom, oblečený, obviazaný a ozdobený drevenou rizou. Slávnostná posviacka bola zavŕšená v nedeľu 25. septembra 2022 pred sv. Liturgiou okiadzaním, pokropením sv. vodou a pomazaním stien chrámu sv. myrom.

Sv. Liturgiu spoločne s vладыkom slúžili viacerí duchovní z medzilaborecko-stropkovského, svídnického a sninského arcidekanátu.

„Otec Tomáš s manželkou, drahí Oľšavčania, dnes dokončujeme dielo, na začiatku ktorého málokto veril, že sa ho tak rýchlo a úspešne podarí zavŕšiť. Rozhodli ste sa bez postrannej pomoci v tejto obci postaviť na slávu Božiu a počesť veľkého proroka sv. Eliáša chrám, ktorý dnes posväcujeme. Za patróna, anjela, nebeského ochrancu nového chrámu ste si zvolili toho, ktorý sa nad všetkých ostatných svätých preslávil horlením za Hospodina Boha Všemohúceho. Podľa miery svojich síl ste sa rozhodli nasledovať jeho príklad a plodom Vášho horlenia je dnešná slávnostná posviacka,“ povedal v kázni vладыka Rastislav.

Spomenul tiež udalosť zo života proroka Eliáša, kedy sa v celom Izraeli, Bohom vyvolenom národe, nenašiel nikto, kto by ho prijal a tak ho Boh poslal do pohanského mesta Sarepta k chudobnej žene-vdove. **„Poprosil ju o trochu vody, lebo bolo veľmi horúco, a o kúsok chleba, ktorým by sa posilnil. A čo mu hovorí ona? Akože žije Hospodin, tvoj Boh, mám**

iba za hrst múky v hrnci a trochu oleja v nádobe. Nazbieram zopár kúskov dreva a pripravím posúch sebe a svojmu synovi. Keď ho zjeme, čaká nás smrť. A čo jej na to odpovedal Eliáš? Chod' a urob, ako si povedala. No urob najprv malý posúch pre mňa a prines mi ho. Sebe a svojmu synovi pripravíš potom. Lebo takto vraví Hospodin, Boh Izraela: Múky

v hrnci neubudne a nádoba s olejom sa nevyprázdni, kým Hospodin nezošle na zem dážď (1 Krľ 17, 10 – 14). Vám všetkým, ktorí ste sa zachovali presne ako táto úbohá vdova, a dali ste svoje posledné na dom Boží na počesť Najvyššieho, nech sa odplatí Hospodin podobným spôsobom – svojou milosťou a požehnaním,“ dodal vladyka Rastislav.

Veriacich vyzval, aby pamätali na jednu vec. „**Posvätením chrámu sa nič nekončí. Posvätením chrámu sa v duchovnom živote všetko len začína. Tento chrám sa má stať miestom, kde budeme prinášať Bohu svoje radosti i starosti. Z celého srdca Vám prajem, aby medzi modlitbami, s ktorými budete do tohto chrámu prichádzať, bolo vždy viac radostných a ďakovných než žalostných,**“ povedal vladyka Rastislav.

V závere sv. Liturgie sa k prítomným prihovril miestny duchovný správca mitr. prot. Mgr. Tomáš Paranič. Pri príležitosti dokončenia výstavby nového chrámu sa poďakoval Bohu za všetky Jeho dobrodenia a pomoc počas posledných dvoch rokov. Slová vďaky adresoval i všetkým zhotoviteľom a veriacim viacerých cirkevných obcí za ich finančné dary. Osobitne sa poďakoval p. Oline Koubovej s vnučkou Alexandrou, rod. Knézlovej, Fedorkovej a Pavlenkovej za ich vklad pri finančných zbierkach na výstavbu chrámu. Isté Bohu známe 11-ročné dievča podarovalo viac ako 1000 eur zo svojich úspor na zakúpenie prestola. Rovnako sa poďakoval i dnes už zosnulým Márii a Jánovi Hajžinovým, ktorí poskytli svoj dom ako náhradné priestory pre vykonávanie bohoslužieb. Skonštatoval, že rozhodnutie začať s výstavbou chrámu nebolo ľahké, ale s Božou pomocou sa im ho podarilo dokončiť a dnes môžu stáť a modliť sa v nádhernom chráme. V závere svojho príhovoru venoval vladykovi Rastislavovi na modlitebnú pamiatku ikonu sv. proroka Eliáša.

Vladyka Rastislav zaželel o. Tomášovi: „**aby Vám bezodplatné konanie dobra, o ktoré sa usilujete po celý svoj život, vydržalo až do víťazného konca. Je veľkou vecou, že všetko, čo robíte, robíte bez očakávania pochvaly od Boha či ľudí. O to viac Vám prajem, aby ste mali ľudské uznanie i Božie požehnanie. Nech Vás, Vašu telesnú, ale najmä duchovnú rodinu, ktorú ste zoskupili okolo seba, ochraňuje Hospodin. Ako bez biskupa niet cirkevného spoločenstva, ale len zhromaždenie neprávosti, ako bez posväteného prestola**

niet chrámu, ale len modlitebňa, tak i bez duchovného otca niet cirkevnej obce. On je jej srdcom. Kým bude srdce biť, telo bude žiť – podobne je to i s cirkevnou obcou. Nech Vám Hospodin dáva telesné sily i dobré zdravie. A svojou blahodatou nech Vám pomáha vo všetkom, čo robíte na Jeho slávu, po mnoho dobrých rokov.“

Na posviacke chrámu boli prítomní i prednosta Okresného úradu v Stropkove Peter Harvan s manželkou, starostka obce Brusnica Tatiana Szabóová s manželom, starosta obce Vyšná Olšava Juraj Kasarda s manželkou, ako aj ďalší pozvaní hostia.

Po slávnostných príhovoroch sa konalo pomazanie veriacich požehnaným olejom.

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Sv. Liturgia pri príležitosti začiatku nového akademického roka 2022/23 na PBF PU v Prešove

Nový akademický rok 2022/23 na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove sa začal slávnostnou sv. Liturgiou v stredu 28. septembra 2022 v Kaplnke sv. apoštola a evanjelistu Jána Teológa v Pravoslávnom kňazskom seminári PU v Prešove. Arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska Rastislav ju slúžil spoločne s duchovnými vyučujúcimi na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte a pôsobiacimi v Pravoslávnom kňazskom seminári. Zúčastnili sa na nej i ostatní pedagógovia a študenti fakulty, ktorí ju sprevádzali svojim spevom.

Kázňou sa k prítomným prihovril ThDr. Ján Pilko, PhD., odborný asistent Katedry kresťanskej pedagogiky a psychológie PBF PU v Prešove a zároveň správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Becherove, ktorý poukázal na význam pokánia v živote veriaceho a nekonečnej lásky Boha k človeku.

Na záver sv. Liturgie sa prihovril dekan PBF PU v Prešove doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. Poďakoval sa vladykovi, duchovným, ako aj všetkým prítomným, že sa v Christovi – plnosti Cirkvi mohli stretnúť a poprosiť o Božie požehnanie pre nový akademický rok.

„Želám všetkým nám, aby sme boli hodní a dôstojní volať sa kresťanmi, aby sme školský rok ako učitelia a študenti, ale zároveň i veriaci, s požehnaním vladyku a

modlitbami duchovenstva prežili tak, aby sme sa páčili Bohu. Aby sme boli Bohu milí, aby naše dielo bolo naozaj na Božiu slávu a nám všetkým na spásu, lebo inak nebude mať nijaký význam. Starec Emilián z monastiera Grigoriou na Sv. Hore Athos zvykol vravieť, že Boh dáva svoju blahodať ľuďom pracovitým, serióznym a mlčanlivým. Tí, ktorí veľa rozprávajú a zvyknú byť mnohovravní, zostávajú opustení Bohom i ľuďmi, lebo nikto nechce počúvať ich táranie. Veľmi by som si priaľ, aby sme my učitelia nerozprávali do vetra, ale aby sme rozprávali vedení Svätým Duchom. Takisto prajem študentom, aby slová svojich učiteľov prijímali so všetkou vážnosťou a pracovito, usilovne, ochotne a svedomito ich uplatňovali vo svojom živote, aby naša škola bola hodná mena Pravoslávnej bohosloveckej fakulty, aby sme robili Bohu radosť a ľuďom prinášali duchovný úžitok, dobré ovocie, dobré plody pravoslávneho bohoslovnia a Božej blahodate. Nech nás Boh požehná a modlitbami sv. otcov nech nám dá sily všetko toto uplatniť v živote,“ uviedol dekan fakulty.

„Chcem Vám popriať mnoho Božej milosti, blahodate, požehnaní a pomoci v tom diele, ktoré spoločne vykonávate – mám na mysli odovzdávanie a prijímanie bohatstva pravoslávnej teológie. Obzvlášť v dnešnej dobe, plnej konfliktov a svárov, je Vaša práca nanajvýš potrebná, dôležitá a užitočná. Odvážim sa tvrdiť, že tak v svetskej spoločnosti, ako aj v kresťanskej Cirkvi všetky konflikty, nedorozumenia, roztržky a sváry, rozkoly a vojny i ostatné nešťastia vznikajú z jedného jediného dôvodu - my ľudia, zaslepení svojím egoizmom, sa každému usilujeme dokázať pravdu. Lenže pravdu svoju, nie pravdu Božiu. Zatiaľ čo pravda Božia je jedna, tých svojich máme tisíce, ak nie milióny. Kolko je na tomto svete ľudí, tolko bude právd. Práve tieto naše pravdy paradoxne privádzajú svet do konfliktov, vojen, zabíjania a smrti. Preto je nanajvýš potrebné, aby naša bohoslovecká fakulta plnila svoje základné poslanie – učila všetkých pravde Božej,“ povedal vladyka Rastislav.

Poukázal na citát zo sv. Evanjelia: «Vsják knížnik naučívjsja cárstviju nebesnomu, podoběn jést čeloviku domovítu, iže iznósit ot sokrovíščica svojého nóvaja i vétchaja» - Každý zákonník vyučený nebeskému Kráľovstvu podobá sa hospodárovi, ktorý vynáša zo svojej pokladnice nové i staré veci (Mt 13, 52). Sv. Písmo a pravoslávna Tradícia je „vétchoje“, z ktorého my, každá kresťanská generácia, každé ďalšie pokolenie

máme spraviť „nóvoje“ – teda vždy znova sprítomniť. Toto je služba, ktorá sa začala zrodом Cirkvi v deň sv. Päťdesiatnice a bude pokračovať, kým bude trvať tento svet. V tejto službe vždy nové a nové pokolenia vstupujú do práce tých, čo boli pred nimi.

Na odporúčanie vedenia bohosloveckej fakulty a kňazského seminára vладыka udelil právo nosenia podriasníka na dobu štúdia na PBF PU trom študentom teológie – Branislavovi Tomčukovi, Štefanovi Pružinskému ml. a Dávidovi Horváthovi.

„Prísť na bohosloveckú fakultu bolo Vaše osobné rozhodnutie, ale oblečení v podriasníku už budete priťahovať i pozornosť iných. Využívajte na blaho pozornosť, ktorú budú na Vás ľudia upriamovať. Pľňte to, čo Kristus povedal svojim učeníkom po svojom Zmŕtvychvstaní a pred svojím Vznesením sa na nebo: Chodte teda a učte všetky národy, krstiac ich v meno Otca, i Syna, i Svätého Duha (Mt 28, 19). Požehnanie nosiť podriasník sa Vám dáva na dobu určitú - na dobu štúdia na PBF. Ak sa rozhodnete vziať na svoje plecia kríž a jarmo kňazskej služby, potom to už

bude nie právo a požehnanie, ako je to v dnešný deň, ale povinnosť nosiť odev, ktorý je znakom príslušnosti ku kňazskému stavu. Nech sa pre Vás tento moment stane chvíľou, ktorá sa Vám vryje hlboko do pamäte a bude Vás motivovať, aby ste nielen svoje štúdium, ale najmä svoj život čo najviac naplnili pravdou Božou a Evanjeliom nášho Spasiteľa,“ – zdôraznil vo svojom príhovore vладыka.

Následne sa v aule PBF PU v Prešove uskutočnilo slávnostné otvorenie akademického roka 2022/23.

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Povolanie a povinnosti kresťana

Ak nechceš zobrať svoj kríž a ísť za Isusom alebo plniť to, čo On prikázal, buď si istý, že ty nie si kresťan, hoci aj chodíš do kresťanského chrámu. Kresťan, ktorý nosí svoj kríž so zármutkom a nie s radosťou, ešte nechápe jeho cenu. Ako Kríž Christov je dverami do nebeského Kráľovstva pre všetkých, tak kríž kresťanov je kľúčom Kráľovstva pre každého syna Kráľovstva. **(Filaret, metropolita moskovský)**

Nekajúci sa kresťan bude súdený oveľa prísnejšie ako pohan. Nie tolko sa hanobí Boh nečistým životom pohana, ako skazenosťou kresťana. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Kresťanské meno bez kresťanského života je pokrytectvo. **(Sv. Tichon Zadonský)**

Diakonská chirotonia

18. september 2022

V nedeľu po Povýšení ctihodného a životodarného križa Pánovho navštívili katedrálny chrám svätých Cyrila a Metoda v Michalovciach vzácní hostia zo susednej Ukrajiny: vysokopreosviatený vладыka Alexij, metropolita voznesenský a pervomajský, a vysokopreosviatený vладыka Viktor, arcibiskup bariševský. Prítomné tiež bolo duchovenstvo michalovskej katedrály: vysokopreosviatený vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, prot. prof. ThDr. Ján Šafín, PhD., predstavený chrámu, prot. Mgr. Sergej Barilik, správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Michalovciach, mitr. prot. Mgr. Ján Choma, mitr. prot. ThDr. Štefan Horkaj, jerej Mgr. Marek Balog ako aj duchovní z iných cirkevných obcí Michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie: archimandrita Serafim Fedik, jerej Mgr. Vasyľ Lembej, jerej Mgr. Miloš Nikifor Surma, archidiakon Mgr. Maroš Hopta a tiež duchovný z Mukačevsko-užhorodskej eparchie protojerej Mgr. Marek Cicu.

Liturgiu viedol vysokopreosviatený vладыka Alexij. Vладыka Juraj ho pred kázňou predstavil veriacim v chráme a vyslovil veľkú radosť za možnosť spoločného slávenia božskej Liturgie s našimi vzácnymi hosťami z kánonickej Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi. Po týchto slovách vладыka Juraj odovzdal slovo metropolitovi Alexijovi, ktorý v kázni nadviazal na slová nedelňého Evanjelia „o Kráľovstve nebeskom, ktoré je podobné človeku - kráľovi, ktorý vystrojil svadbu svojmu synovi“. Slová Evanjelia vладыka aplikoval na dnešného človeka, ktorý sa často vyhovára, že nemá čas na modlitbu a robí všetko naopak. **„Keď je potrebné modliť sa, tak pracujeme a keď treba pracovať chceme sa, naopak, modliť.“** Každý z nás je povolaný na „svadobnú hostinu“ a tou je pre nás svätá Eucharistia – Telo a Krv nášho Spasiteľa Isusa Christa.

Po speve „Zadostojnika /spev piesne namiesto Dostojno jest.../ vysokopreosviatený vладыka Juraj vykonal diakonskú vysviacku hypodiakona Mgr. Viliama Fencika. „Dnes je pre teba špeciálny deň. Pripravoval si sa na neho dlhý čas - ako ťa poznám. Cesta k tomuto dňu iste viedla cez rôzne neistoty, pochybnosti, cez skúmanie a rozlišovanie, či to, čo vnímaš ako Boží hlas, je naozaj Božím hlasom, alebo chvíľami pokušenia. Po porade so svojim vlastným svedomím, so svojimi najbližšími a modlitebným rozlišovaním si sa na Pánov hlas, ktorý ťa celý čas volal: „Pod'za mnou“, rozhodol pred spoločenstvom Cirkvi odpovedať: Tu som, Pane, učíš ma svojim nástrojom!“ Po týchto slovách smerom k hypodiakonovi Viliamovi vyzval aj jeho manželku Lenku, aby

udelila verejný súhlas a požehnanie pre diakonskú službu svojmu manželovi. Po vyznaní viery a prisľúbení zachovávať učenie Pravoslávnej cirkvi ako aj poslušnosť svojmu eparchiálnemu biskupovi sa chrámom rozoznalo: „Axios! - Dôstojný!“

Na záver Liturgie vладыka Juraj poďakoval vладыkom Alexijovi a Viktorovi za možnosť spoločne vzdávať chvály Bohu za jedným oltárom, a že pri svojich pracovných cestách po Európe neobišli ani našu Michalovsko-košickú eparchiu. Vладыka Juraj odovzdal skromné dary obom vладыkom a aj novo vysvätenému diakonovi. Nakoniec sa slova ujal aj vysokopreosviatený vладыka Viktor, aby odovzdal v mene blaženého metropolitu kyjevského Onufrija srdečné pozdravy veriacim našej eparchie za svoju lásku a spolupatričnosť.

Na mnohaja i blahaja lita! Naším vладыkom, otcom duchovným a novému diakonovi Viliamovi prajeme veľa Božej lásky, trpezlivosti a vytrvalosti v tejto službe Bohu. Otec diakon Viliam: Axios!

Veriaci PCO v Michalovciach

Obnova liturgického života v PCO Rožňava (nemocničná kaplnka Svet Zdravia v Rožňave)

Dňa 24.9.2022 slúžil slávnostnú archijerejskú sv. Liturgiu v nemocničnej kaplnke Nemocnice Svet Zdravia v Rožňave Jeho Vysokopreosviatenosť vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko-košický. Pravoslávne bohoslužby boli k uvedenému dňu vysluhované po dobu 12 rokov v kostole ECAV /evanjelická cirkev/.

Aj touto cestou sa vладыka Juraj poďakoval vedeniu miestnej farnosti ECAV za príležitosť, ktorou nám vo svojom kostole umožnili slúžiť, ako aj vedeniu Nemocnice za ústretovosť, s ktorou prispeli k vytvoreniu všetkého potrebného pre slúženie pravoslávnych bohoslužieb v ich nemocničnej kaplnke.

S požehnaním mnohých Božích milostí sa v kázni a neskôr s osobitými modlitbami za Božie požehnanie života cirkevnej obce, za pacientov a lekárov miestnej nemocnice, za požehnanie ostatných trpiacich ako aj tým, ktorí im pomáhajú v ich utrpení, za urovanie konfliktov dnešnej do-by, vladyka Juraj na záver posvätil nové priestory a požehnal okresnému arcidekanovi prot. Miroslavovi Janočkovi, duchovnému správcovi PCO v Šaci, k administrácii novoobnoveného slúženia v PCO Rožňava.

S láskou v Christu na mnohaja a blahaja lita !

**Prot. Miroslav Janočko,
arcidekan**

Posvätenie kaplnky v Pastoračnom centre

Dňa 29.09.2022 vladyka Juraj posvätil kaplnku sv. Stanislava (Nasadila) a sv. Irineja (Čiriča), ktorá sa nachádza v Pastoračnom centre na Hlavnej 69 v Košiciach. Na tomto posvätení sa zúčastnili aj viacerí duchovní z michalovsko-košickej eparchie a otec diakon Alexander Panič zo srbského mesta Valjevo a, samozrejme, aj desiatky veriacich z Košíc a okolia.

Svätí, ktorým bola kaplnka zasvätená, sú späť s naším územím, ako poznamenal v kázni vladyka Juraj, sv. Stanislav bol Čech, ktorý slúžil v Srbsku, a sv. Irinej bol biskup bačský a karpatoruský, teda spravoval aj naše územie, obaja boli pre svoju vieru umučení.

Po posvätení sa slúžila prvá svätá Liturgia, na záver ktorej otcovia duchovní pozdravili vladyku s jeho výročím 15 rokov biskupskej služby a popriali mu ešte veľa duchovných síl v jeho pastierskej službe.

Pastoračné centrum, ktoré vzniklo v Košiciach, sa venuje viacerým aktivitám, ako sú nedeľné školy, kde sa učitelia venujú malým aj väčším deťom a zoznamujú ich s Pravoslávnou cirkvou, a otcovia duchovní sa venujú ich rodičom a starým rodičom, kde sa preberajú aktuálne témy, ktoré v dnešnej dobe trápia ľudí. Taktiež sa tam organizujú pravidelné stretnutia mládeže a ďalšie aktivity, ktoré rozvíjajú aktívny cirkevný život na cirkevnej obci.

Pastoračné centrum, ktoré vzniklo v Košiciach, sa venuje viacerým aktivitám, ako sú nedeľné školy, kde sa učitelia venujú malým aj väčším deťom a zoznamujú ich s Pravoslávnou cirkvou, a otcovia duchovní sa venujú ich rodičom a starým rodičom, kde sa preberajú aktuálne témy, ktoré v dnešnej dobe trápia ľudí. Taktiež sa tam organizujú pravidelné stretnutia mládeže a ďalšie aktivity, ktoré rozvíjajú aktívny cirkevný život na cirkevnej obci.

**Mgr. Matúš Rošič,
riaditeľ Pastoračného centra**

Životne jubileum mit. prot. Mgr. Dimitrija Lipinskoho

Serdečno pozdravljajeme našoho dorohoho otca duchovnoho **mitr. prot. Dimitrija Lipinskoho**, kotryj sja 31.10.2022 doživat **85 rokov života**.

Na naš prichod v Kružľovej nastupil v r. 1962, koli zastupoval už ťažko bolaščoho otca Joanna Gojdiča, kotryj mu zaželal, aby na prichodi perežil podobní jak i on, cilyj život. Toto blahoslovenije sja skutoční napolnilo. Otec Dimitrij slúžit pri svjatom prestoli v našom chrami už takmer 60 rokov. Za tot čas duchovni okomrlaje už 8 generaciju miestnych pravoslavných christianov. Najstaršy, kotrych o. Dimitrij odpravdzal do vičnosti, sja narodili okolo roku 1880 a najmłodšych pokrestil narodženych v roku 2022.

S Božou pomočou v roku 1969 spolu s miestnymi virujuščimi postavili novyj chram v česť svjatyh apostolov Petra i Pavla. V ťažkyh časoch 1968 i 1990 jomu zverene duchovne stado zostalo virne svjatoj pravoslavnoj viri.

Otcu Dimitriju vyprosujeme u Hospoda Boha i zdravia, hojnosť blahoslovenija i životnoj duchovnoj radosti.

Na mnohaja i blahaja lita!

Pravoslavny virujuščí sela Kružľova, Nižna i Vyšna Pisana i Dobroslava

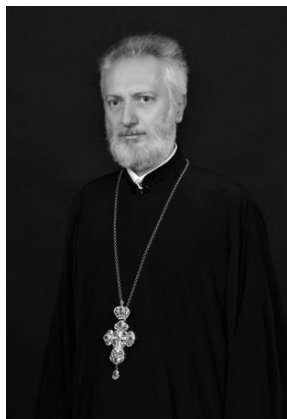
Viera a dobré skutky

Disponuj svojím správaním podľa svojej viery. Oddaj sa viere celou svojou dušou a celým svojím životom tak, aby viera bola hlavnou myslou tvojho života a celý tvoj život vyjadrením viery. Veriť iba, že Boh jestvuje, je nedostatočné; aj démoni veria; vieru treba ospravedľňovať (dokladat) skutkami: takúto vieru od nás vyžaduje Christos. **(Filaret, metropolita moskovský)**

Ako je vlastné ohňu hriať, vode ovlažovať, svetlu osvecovať, tak živej viere je vlastné prejavovať sa v dobrých skutkoch. **(Sv. Tichon Zadonský)**

25 rokov kňazskej služby

Slovenské príslovie hovorí: „Jablko nepadne ďaleko od stromu“. Dôkazom toho je povolanie na kňazskú službu nášho duchovného otca **prot. Nikolaja Lakatu**, ktorý pokračuje v otcových šľapajach v hlásaní slov sv. Evanjelia. Už ako študent teológie mohol zažiť neprajnosť, ponížovanie a nespravodlivosť voči svätej Pravoslávnej cirkvi, keď v r. 1989 s otcom preberali deložovaný majetok Cirkvi mimo chrámu. Život môže zmeniť našu cestu, ale nie naše ciele. A Vám, otče, 19. októbra 2022 ubehlo štvrt storočie, odkedy kráčate cestou k spaseniu Vám zverených ľudí vo vinici Christovej.

Duchovenské pôsobenie ste začali v Kojšove a Gelnici na Spiši, kde okrem bohoslužobného života bolo žiaduce pokračovať v začatej stavbe chrámu v Kojšove. Pred jej zavŕšením Hospod' Boh Vás posielal do Údola v okrese Stará Ľubovňa, kde ste doslova začali od začiatku. S dobrými ľuďmi, Božou pomocou a Jeho požehnaním sa Vám podarilo postaviť druhý chrám, ikonostas i zabezpečiť zvony s ich elektrifikáciou. Po zaopatrení potrebného, tak ako dieťa, ktoré sa pustí na vlastné krídla, odchádzate do Vojtoviec, aby ste boli Bohom skúšaný v kňazskej oddanosti a služení Cirkvi i Bohu. Ani tam ste nezaháľali a za Vášho pôsobenia v susedných Potočkách „vyrástol“ ikonostas a realizovala sa ikonomalba chrámu.

Ničím než Božím riadením ocitli ste sa už po tretikrát v náhradných bohoslužobných priestoroch v Bardejovských Kúpeľoch. Pre nás i Bohom povolaný ľud, pacientov, turistov i kúpeľných hostí ste s nami zaopatrili Bohostánok, o ktorý sa inicioval už Váš otec Ján a podľa Vášho uvažovanie nemohla chýbať ani zvonica.

Vaša doterajšia dušpastierska činnosť, o. Nikolaj, spája sa so staviteľskou a tvorivou činnosťou. Pri týchto cirkevných stavbách, služeniach, v zaneprázdnenosti bola častokrát rodina v ústraní. Vieme to pochopiť, lebo jeden svätý muž povedal: „Srdce kňaza musí byť širšie ako nebesá. Lebo nebo prijíma len svätých a spravodlivých, ale kňazovo srdce má prijímať aj dobrých aj zlých ľudí“.

Pri tejto príležitosti, otec Nikolaj, želáme Vám dobré zdravie, mnoho Božej milosti pri spravovaní cirkevnej obce i vytváraní duchovnosti. Držte sa i naďalej motta, ktoré ste uviedli na ikonkách v deň Vašej vysviacky: „**Nie nám, Hospodin, nie nám, ale Tvojmu menu patrí česť pre Tvoje milosrdenstvo a pre Tvoju vernosť!**“ (Ž 115,1), ale aj v slovách nášho Spasiteľa: „**Dobrý pastier položí svoj život za ovce**“ (Jn 10,11).

Mnohaja i blahaja lita!

Veriaci v kúpeľoch a najbližšia rodina

BLAHOŽELANIE

25 rokov dozadu naša cirkevná obec prežívala ťažké a nestále obdobie. S Božou pomocou už stál nový pravoslávny chrám v Uliči a po viacerých zmenách k nám prišiel **o. Boris Hrustič** ako čerstvo rukopoložený duchovný. Začala jeho práca na nive Christovej na krajnom východe krajiny.

Štvrťstoročie môže prejsť bez povšimnutia. Ale je vzácné, keď za týmito rokmi v živote človeka vidno stopy jeho činnosti. Tešili sme sa, že máme v novom chráme pravidelné bohoslužby. Že sa deti stretávajú na fare a niekto sa venuje ich duchovnému napredovaniu. Že sa zveľaduje chrám, jeho okolie i farská budova. Tohto roku sa konala už 15. pešia púť ku skýtu o. Ignatija v Uličskom Krivom a vsenočné bdenie na

Horbi, ktorú o. Boris začal organizovať z veľkej úcty a náklonnosti k osobe o. Ignatija. Vďaka tomu k nám prichádzajú veriaci z rôznych kútov Slovenska a dozvedajú sa o živote a boji igumena za sv. Pravoslávie. Pred 10. rokmi sa o. Borisovi podarilo obnoviť tradíciu púte z Runiny k Trom studničkám, kde sa v minulosti zjavila Bohorodička. Nad studničkami vyrástla krásna kaplnka, ktorá umocňuje výnimočnosť tohto miesta.

Za všetkým, čo sa o. Borisovi za uplynulé roky na cirkevnej obci podarilo, sú aj ľudia, ktorí s ním tie brázdny na duchovnom poli orali – jeho najbližší a hlavne rodina. Rovnako 25 rokov je mu po boku **matuška Katarína**. Na našu cirkevnú obec prišli ako veľmi mladí a čerství manželia a od začiatku sa chytili svojich rolí s odhodlaním, láskou a oddanosťou. V Uliči našli svoj druhý domov – po toľkých rokoch už sú z nich dokonca nefalšovaní „pujďáci“. My, veriaci, sme sa tešili z toho, ako sa im narodili deti a ako im už pomaly aj vylietajú z hniezda.

Otec Boris, 25 rokov v živote nie je málo, ani veľa, záleží od toho, ako a čím sú tie roky v živote človeka vyplnené. V tomto veku ste k nám, otcé, prišli a toľko rokov už s nami žijete, bojujete, tešíte sa i smúťte. Pretože sa v týchto dňoch dožívate krásneho životného jubilea - 50 rokov - v mene Pravoslávnej cirkevnej obce v Uliči Vám chceme čo najúprimnejšie zablahoželať i podakovať sa. Za Vaše úsilie, oddanosť Pravoslávnej cirkvi, vytrvalosť a starostlivosť. Nech Hospodin vypočuje naše modlitby a požehná Vám pevné zdravie, veľa elánu, tvorivosti, veľa radosti zo slúženia pred prestolom, nech na Vás neustále vylieva svoju blahodať ako „míro na hlavú, schodáščeje na bradú, bradú Áaroňu“.

Mnohaja i blahaja lita!

Pravoslávna cirkevná obec v Uliči

OZNAM

Milí čitatelia,

touto cestou vám chceme poďakovať za vašu dlhoročnú priazeň, podporu a tiež za milodary, ktorými pomáhate k tomu, aby Božie slovo, vierouka Cirkvi, poučné a povzbudivé čítanie pre kresťanov a tiež aktuálne otázky a správy zo života Pravoslávnej cirkvi na Slovensku a vo svete boli ohlasované širšej verejnosti prostredníctvom mesačníka Pravoslávnej cirkvi na Slovensku - Odkaz sv. Cyrila a Metoda.

Vzhľadom na neľahkú ekonomickú situáciu spojenú so zvýšenými vstupnými nákladmi nevyhnutnými pre tlač a distribúciu časopisu vám oznamujeme, že **v roku 2023 sa mení príspevok za odber časopisu** nasledovne: cena za časopis bude **0,75 €**, ročné predplatné **9 €**. Odber časopisu si môžete rezervovať prostredníctvom vašej cirkevnej obce.

Individuálny odber časopisu: ročný príspevok pre jednotlivcov **9 €** + poštovné **9 €**, polročný príspevok pre jednotlivcov **4,5 €** + poštovné **4,5 €**.

IBAN: SK810900 0000 0000 96292967 BIC: GIBASKBX

Objednávky na odber: Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, Bayerova 8, 080 01 Prešov. Tel.: 051/7724 736. E-mail: mrpc@orthodox.sk.

Veríme, že aj v budúcnosti vás budeme vedieť povzbudiť, poučiť či duchovne obohatiť prostredníctvom rôznych tém týkajúcich sa kresťanského života, ktorých tvorcami sú predovšetkým naši duchovní, ktorým patrí veľké poďakovanie.

**Redakcia mesačníka
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku
- Odkaz sv. Cyrila a Metoda**

Pravoslávna cirkevná obec v Bardejove v spolupráci
s Bratstvom pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS

ORGANIZUJE

FLORBALOVÝ TURNAJ

V SOBOTU 10.12.2022
V BARDEJOVE

o 8:00 začneme molebnom v pravoslávnom chráme
a pokračujeme v telocvični Základnej školy pod Vinbargom
(oproti chrámu) turnajom.

PROSÍME NAHLÁSIŤ ÚČASŤ DRUŽSTIEV DO 3.12.2022
o. IVOVI PETROVAJOVI NA t.č. 0948 001 379

VEKOVÁ HRANICA OD 12 ROKOV

Slovo na nedelu o rozsievачovi (Jerej Viktor Cabiňak).....	3
Slovo o boháčovi a Lazárovi (Jerej Milan Petrisko).....	4
Slovo na 23. nedelu po Päťdesiatnici: Uzdravenie posadnutého mnohými démonmi (Lk 8,26-39) (-SHB-).....	6
Anjel-ochrana v živote kresťana (Jerej Peter Dobrik).....	8
24. nedela po Päťdesiatnici (Lk 8,41-56 - o Jairovi) (Archimandrita Serafim (Fedik)).....	10
Medzi nebom a zemou (XIV) (ThDr. Ján Pilko, PhD.).....	12
Poriadok konania krížového pochodu do poľa (Prot. Peter Kormaník).....	14
Zázrak prepodobného Patápia Čudotvorca (E. V. Žukov).....	16
Evanjelium nepochádza od človeka (Sv. Ján Zlatoústý).....	18
Pastierstvo v Christovej Cirkvi - cesta kríža a mučeníctva (1) (Prot. Peter Kormaník).....	19
O byzantskom speve a jeho spevákoch na sv. Liturgii v Ošadnom (Prot. Peter Soroka).....	22
Tajomstvo prvotného raja (3) (Prot. Valerij Duchanin).....	25
Zo Zastupiteľstva	27
Zo života prešovskej eparchie	29
Zo života michalovsko-košickej eparchie	34
Blahoželenie	37
Oznam	40
Pozvánka	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželenia a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných s poplatnen sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú s poplatnen sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Foto - Novovybudovaný pravoslávny chrám sv. proroka Eliáša vo Vyšnej Oľšave

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ

св. Кирилла
і Мефодія

11

22

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Ročník LXVIII/2022
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník
Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € + poštovné 6,- €**,
polročný príspevok pre jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.